

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ТРАНСПОРТУ, МЕНЕДЖМЕНТУ І ЛОГІСТИКИ
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

ДОПУСТИТИ ДО ЗАХИСТУ

Завідувач кафедри

_____ Оксана КИРИЛЕНКО

“ ” _____ 2023

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

(ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА)

ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ
“БАКАЛАВР”

Тема: Формування економічної безпеки підприємства з урахуванням світового досвіду_____.

Виконав: КОМІЛОВ Нозімбек Абдурахмонович_____

Керівник: д.е.н., професор Марченко Валентина Миколаївна_____

Нормоконтролер з ЄСКД (ЄСПД): _____ (Ельвіра ДАНІЛОВА)
_____ (Станіслав СЕРЬОГІН)

Київ 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ Факультет транспорту, менеджменту і логістики
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
підприємств Освітній ступень Бакалавр
Спеціальність 073 «Менеджмент»
Освітньо-професійна програма: «Менеджмент зовнішньоекономічної
діяльності»

ЗАТВЕРДЖУ
Ю Завідувач
кафедри

_____ Кириленко
О.М. " ____ " _____ 2023

ЗАВДАННЯ

на виконання кваліфікаційної роботи бакалавра
КОМІЛОВ Нозімбек Абдурахмонович

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи): **Формування економічної безпеки підприємства з урахуванням світового досвіду**
затверджена наказом ректора від «12» грудня 2022, № 2339/ст
2. Термін виконання проекту (роботи): з «05» грудня 2022 до «28» лютого 2023
3. Вихідні данні до проекту (роботи): **Бухгалтерська звітність ТОВ «ФАВОР»: баланс форма форма №1, звіт про фінансові результати форма № 2, статут підприємства ТОВ «ФАВОР», літературні джерела**
4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, що підлягають розробці):
Необхідно: розкрити економічну сутність та зміст економічної безпеки; дослідити методи управління фінансовими ресурсами, як управління фінансовою безпекою; визначити методичний інструментарій оцінки рівня економічної безпеки підприємства; проаналізувати результати фінансово-господарської діяльності підприємства; оцінити фінансовий стан підприємства; охарактеризувати рівень економічної безпеки підприємства; провести прогнозування показників діяльності та економічної безпеки підприємства; обґрунтувати заходи спрямовані на поліпшення економічної безпеки підприємства; визначити економічний ефект від впровадження запропонованих заходів.

Перелік обов'язкового графічного матеріалу:

Теоретичний розділ: табл.-5, рис.-3

Аналітико-дослідницький розділ: табл.-16

Проектно-рекомендаційний розділ: табл.-14, рис.-1

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ в/п	Етапи виконання дипломної роботи	Термін виконання етапів	Примітка
1	Збір необхідної інформації за темою кваліфікаційної роботи	05.12-10.12.22	виконано
2	Проведення аналізу бухгалтерської та статистичної звітності ТОВ «ФАВОР»	10.12-20.12.22	виконано
3	Оформлення списку літературних джерел, використаних під час дослідження	21.12-25.12.22	виконано
4	Підготовка та оформлення аналітичного розділу дипломної роботи	26.12-30.12.22	виконано
5	Підготовка та оформлення теоретичного розділу	31.12.22-09.01.23	виконано
6	Шляхи вдосконалення формування економічної безпеки ТОВ «ФАВОР» з урахуванням світового досвіду	10.01-19.01.23	виконано
7	Оформлення рекомендаційного розділу кваліфікаційної роботи	20.01-31.01.23	виконано
8	Остаточне оформлення кваліфікаційної роботи (зміст, вступ, висновки, додатки тощо)	01.02-04.02.23	виконано
9	Підготовка доповіді та презентації	05.02-09.02.23	виконано
10	Підписання необхідних документів у встановленому порядку, підготовка до захисту кваліфікаційної роботи та попередній захист кваліфікаційної роботи на випусковій кафедрі	10.02-28.02.23	виконано

Студент _____ (Нозімбек КОМІЛОВ)

Керівник кваліфікаційної роботи _____ (В.М.Марченко)

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ

ТОВ – товариство з обмеженою відповідальністю;
ЗЕД – зовнішньоекономічна діяльність.

АНОТАЦІЯ

Кваліфікаційна бакалаврська робота на тему «Формування економічної безпеки підприємства з урахуванням світового досвіду».

Метою роботи є дослідження економічної безпеки підприємства, її теоретичних та практичних аспектів та особливостей застосування методів оцінки економічної безпеки в сучасних умовах господарювання.

Об'єктом є процес формування економічної безпеки підприємства з урахуванням світового досвіду.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти формування економічної безпеки підприємства з урахуванням світового досвіду.

У процесі виконання кваліфікаційної роботи освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» для здійснення досліджень у роботі застосовано цілу низку спеціальних методів, які дають змогу отримати кількісну оцінку окремих аспектів економічної діяльності підприємства: горизонтальний аналіз; вертикальний аналіз; трендовий аналіз; метод фінансових коефіцієнтів (відносних показників); порівняльний аналіз; факторний аналіз.

В даній роботі запропоновані та обґрунтовані шляхи вдосконалення формування економічної безпеки з урахуванням світового досвіду, які можуть бути використані на практиці різними підприємствами..

Ключові слова: безпека, економічна безпека, управління, підприємство, фінансова стійкість, рентабельність, платоспроможність.

ABSTRACT

Qualification bachelor's thesis on the topic "Formation of the economic security of the enterprise taking into account world experience".

The purpose of the work is the study of the financial security of the enterprise, its theoretical and practical aspects and features of the application of financial security assessment methods in modern business conditions.

The object is the process of forming the economic security of the enterprise taking into account world experience.

The subject of the study is the theoretical, methodological and practical aspects of the formation of the economic security of the enterprise, taking into account world experience.

In the course of the qualification work of the educational and qualification level "Bachelor", a number of special methods were used for conducting research in the work, which make it possible to obtain a quantitative assessment of certain aspects of the financial activity of the enterprise: horizontal analysis; vertical analysis; trend analysis; the method of financial ratios (relative indicators); comparative analysis; factor analysis.

This paper proposes and justified ways of improving the formation of economic security, taking into account world experience, which can be used in practice by various enterprises.

Key words: security, economic security, management, enterprise, financial stability, profitability, solvency.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ	6
1.1. Характеристика сутності та змісту економічної безпеки підприємства	6
1.2. Теоретичні основи управління економічною безпекою підприємства ...	11
1.3. Методичний інструментарій оцінки рівня економічної безпеки підприємства.....	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ	32
2.1. Аналіз результатів фінансово-господарської діяльності підприємства ...	32
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства.....	40
2.3. Оцінка рівня економічної безпеки підприємства	50
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ	
3.1. Обґрунтування заходів спрямованих на поліпшення економічної безпеки підприємства.....	37
3.2. Прогнозовані показники діяльності та економічної безпеки підприємства	69
3.3. Визначення економічного ефекту від впровадження запропонованих заходів.....	77
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	86
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	89
ДОДАТКИ	94

ВСТУП

Актуальність дослідження. Незмінною умовою успішного управління є якісна та своєчасна оцінка економічної безпеки бізнесу, результати якої необхідні для розробки самостійних управлінських орієнтирів та прийняття управлінських рішень, пов'язаних з господарською діяльністю. Обґрунтованість цих рішень залежить від обраного методу оцінки фінансового стану та інтерпретації отриманих результатів. Важливим фактором і умовою економічної стабільності вважається фінансова стійкість підприємства. Не існує загальноприйнятого визначення «економічної безпеки» на національному чи інституційному рівні. На рівні національної безпеки існує багато способів формулювання цього поняття, що показує його основу і підводить термін «економічна безпека компанії».

Дослідженням економічної безпеки займалися такі вітчизняні вчені, як: Барановський О. І., Бланк І. О., Вознюк Г. Л., Горячева К. С., Гудзь О. Е., Загородний А. Г., Кузенко Т. Б., Пройда-Носик Н. Н. Аналіз їх досліджень дозволив дійти до висновку, що на сьогодні науковці по різному трактують поняття «економічної безпеки підприємства» і досі не розробили єдиного підходу до визначення цієї економічної категорії. Однак на даний момент не існує офіційного способу розуміння змісту фінансового аналізу як функції управління фінансовою безпекою та доходами компаній, що конкурують.

Таким чином, серйозність зазначених проблем, їх практична важливість та недостатня розробленість проблеми зумовлюють вибір теми, основних цілей і завдань магістерського дослідження.

Метою роботи є дослідження економічної безпеки підприємства, її теоретичних та практичних аспектів та особливостей застосування методів оцінки економічної безпеки в сучасних умовах господарювання. Виходячи з мети в роботі поставлені наступні **завдання**:

- розкрити економічну сутність та зміст економічної безпеки;
- дослідити методи управління фінансовими ресурсами, як управління фінансовою безпекою;

- визначити методичний інструментарій оцінки рівня економічної безпеки підприємства;
- проаналізувати результати фінансово-господарської діяльності підприємства;
- оцінити фінансовий стан підприємства;
- охарактеризувати рівень економічної безпеки підприємства;
- провести прогнозування показників діяльності та економічної безпеки підприємства;
- обґрунтувати заходи спрямовані на поліпшення економічної безпеки підприємства;
- визначити економічний ефект від впровадження запропонованих заходів

Об'єктом є процес формування економічної безпеки підприємства з урахуванням світового досвіду.

Предметом дослідження є теоретико-методичні та практичні аспекти формування економічної безпеки підприємства з урахуванням світового досвіду.

Методи дослідження. При написанні роботи використані такі загальнонаукові методи, як: порівняння, системний аналіз та моделювання.

Інформаційними джерелами для проведення досліджень є: наукові праці зарубіжних та вітчизняних науковців, періодичні видання, матеріали конференцій та круглих столів, а також фінансова звітність ТОВ «Фавор».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ

1.1. Характеристика сутності та змісту економічної безпеки підприємства

Фінансова стійкість підприємства аналізується як найважливіша і в першу чергу фінансова стійкість. Загального визначення поняття «фінансова стійкість», не на рівні держави і компанії, немає. На рівні державної безпеки ідея використовує багато інформації, яка відображає її зміст і дає підстави для управління терміном «економічна безпека».

Дослідженням економічної безпеки займалися такі вітчизняні вчені, як: Барановський О. І., Бланк І. О., Вознюк Г. Л., Горячева К. С., Гудзь О. Е., Загородний А. Г., Кузенко Т. Б., Пройда-Носик Н. Н. Аналіз їх досліджень дозволив дійти до висновку, що на сьогодні науковці по різному трактують поняття «економічної безпеки підприємства» і досі не розробили єдиного підходу до визначення цієї економічної категорії.

Економічна безпека – це стан економічної системи підприємства:

- 1) забезпечити довгострокову стабільність, ліквідність і ліквідність;
- 2) задовольнити свої потреби у фінансових ресурсах для сталого виробництва.
- 3) забезпечення достатньої економічної незалежності;
- 4) здатність протистояти різним небезпекам і ризикам, необхідним для матеріальних збитків;
- 5) забезпечити належну чесність і гнучкість у прийнятті адміністративних рішень;
- 6) забезпечити захист фінансових інтересів компанії.

Економічна безпека підприємства як поняття науковці класифікують по-різному. Відобразимо у таблиці 1.1. погляди деяких вчених.

Таблиця 1.1.

Визначення поняття «економічна безпека»

Джерело	Опис
Бланк І. О. [1].	економічна безпека підприємства – це кількісно і якісно детермінований рівень фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього й внутрішнього характерів, параметри якого визначаються на основі його економічної філософії й створюють необхідні передумови економічної підтримки його стійкого зростання в поточному й перспективному періодах
Шелест В. В. [4]	економічна безпека підприємства – це такий фінансовий стан, який характеризується збалансованістю, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх впливів, дозволяє забезпечити ефективну діяльність підприємства за рахунок оптимального залучення майна, переданого установниками в управління в довгостроковому періоді
Горячева К. С. [2]	економічна безпека підприємства – це фінансовий стан, який характеризується, по-перше, збалансованістю і якістю сукупності фінансових інструментів, технологій і послуг, котрі використовуються підприємством, по-друге, стійкістю до внутрішніх і зовнішніх загроз, по-третє, здатністю економічної системи підприємства забезпечувати реалізацію власних фінансових інтересів, місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів, по-четверте, забезпечувати ефективний і сталий розвиток цієї економічної системи
Самбуріна Н. С. [3]	економічна безпека підприємства – стан захищеності від загроз, що виникають у процесі його функціонування та розвитку, як суб'єкта фінансових відносин
З. М. Васильченко, І. П. Васильченко [5]	економічна безпека підприємства – це і є сама захищеність фінансових інтересів суб'єктів господарювання на всіх рівнях фінансових відносин
Р. С. Папехін [6]	економічна безпека – визначає певний стан економічної стабільності, в якому повинно знаходитися підприємство для реалізації своєї стратегії, характеризується можливістю підприємства протистояти зовнішнім та внутрішнім загрозам
М. Ю. Погосова, В. С. Лебедева [7].	економічна безпека підприємства – це складова економічної безпеки підприємства, яка являє собою такий стан підприємства, що: – забезпечує оптимальне залучення та ефективне використання фінансових ресурсів підприємства; – дозволяє самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію; – забезпечує оптимальне залучення та ефективне використання фінансових

Водночас усі науковці впевнено стверджують, що економічна безпека підприємства є складовою економічної безпеки.

Слід зазначити, І. О. Бланк подає найбільш комплексний підхід до визначення поняття «економічна безпека підприємства» та виокремлює такі його характеристики: – економічна безпека підприємства є основним елементом системи його економічної безпеки, в загальному складі елементів економічної безпеки; – економічна безпека є системою кількісних і якісних параметрів фінансового стану підприємства, що в комплексі відображають рівень його економічної захищеності; – об'єктом забезпечення економічної безпеки є сформована система пріоритетних фінансових інтересів підприємства, що потребують захисту в процесі економічної діяльності; – важливим цільовим спрямуванням системи економічної безпеки підприємства є створення необхідних фінансових передумов стійкого зростання підприємства в поточному і перспективному періодах; – основою формування економічної безпеки підприємства є ідентифікована система реальних і потенційних загроз зовнішнього та внутрішнього характеру його фінансовим інтересам; – система економічної безпеки конкретного підприємства припускає диференційований рівень кількісних і якісних параметрів захищеності фінансових інтересів; – економічна безпека підприємства є системою, що забезпечує стабільність вадливих фінансових пропозицій розвитку підприємства, які формують захищеність його фінансових інтересів [1].

Основною функцією економічної безпеки є зменшення та усунення ризиків і загроз, уникнення банкрутства та забезпечення розвитку промисловості. Загрози економічній безпеці умовно поділяються на зовнішні та внутрішні. При цьому зовнішні та внутрішні загрози, що впливають на безпеку бізнесу, можуть відрізнятися. Зовнішні ризики національної або глобальної кризи, нестабільність законодавчої та нормативної бази, інфляція, зміни валютного курсу, індекси ринкової пропозиції, сприятливі умови для кредитної індустрії, високі кредитні ставки, ризики, пов'язані з функціонуванням галузі, такі як інвестиції. У ньому внутрішні ризики, такі як дефіцит, стихійні лиха та війни, створюються діяльністю компанії,

управлінням якістю, фінансовими планами та планами розвитку компанії. Відповідно, до внутрішніх загроз фінансовій безпеці можна віднести: помилки та прорахунки в розробці стратегії зростання, низький рівень управлінського та кадрового потенціалу, виробництво неконкурентоспроможної продукції, низька ліквідність активів компанії, помилки в роботі. Незавершена організація пов'язаних з компанією функцій відділу (служби маркетингу, відділ планування, доставка, бухгалтерія тощо), відділ безпеки, витік стратегічної економічної інформації, виконання договірних зобов'язань тощо для забезпечення успішної роботи. Для захисту будь-якої організації бізнесу від зовнішніх і внутрішніх загроз дуже важлива її фінансова стабільність. Щоб сприяти ефективному використанню фінансових ресурсів, фінансові умови компанії повинні бути заздалегідь сплановані та передбачені всіма власниками, щоб забезпечити постійне зростання та розвиток компанії. Тому в сучасному бізнес-середовищі економічна безпека організації необхідна для захисту інтересів організації від зовнішніх і внутрішніх загроз завдяки контролю ризиків і економічному зростанню, що вимагає повної та безпечної системи. Потужний економічний розвиток від зовнішніх і внутрішніх загроз вимагає колективної угоди для захисту спільних інтересів.

Належний стан економічної безпеки досягається підприємством тільки у випадку узгодженості його фінансових інтересів з інтересами суб'єктів зовнішнього середовища [12]. Розуміння фінансово-економічної безпеки не буде цілісним без розгляду її основних функціональних цілей, які відображено на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Цілі фінансово-економічної безпеки підприємства

Джерело: Згруповано автором на основі [14].

Згідно з [11] сутнісні характеристики економічної безпеки підприємства полягають у тому, що вона:

- є одним з основних елементів економічної безпеки підприємства;
- може бути охарактеризована за допомогою системи кількісних і якісних показників;
- її показники повинні мати порогові значення, за якими можна судити про ступінь економічної безпеки підприємства;
- повинна забезпечувати розвиток і стійкість підприємства, захищеність його фінансових інтересів.

Тому фінансовий захист займає особливе місце в системі фінансового захисту, яка поєднує різні аспекти фінансового захисту та фінансування торгівлі та тісно пов'язана з різними галузями [10, с. 30. Рівень економічної

безпеки будь-якого підприємства визначає, чи може підприємство забезпечити інші види економічної безпеки, а зміни в будь-якій частині підприємства відображаються на фінансовій безпеці та продовжують подальше збільшення ресурсів фінансування, таке зобов'язання є важливим для розробка бюджету компанії.

1.2. Теоретичні основи управління фінансовою безпекою підприємства

Аналіз досліджень у галузі економічної безпеки свідчить про те, що серед науковців не має єдиної думки щодо показників, які її характеризують та методів її забезпечення. Нижче досліджено погляди різних авторів щодо підходів до управління фінансовою безпекою підприємства.

Л.А. Могиліна пропонує розробляти стратегію забезпечення економічної безпеки в залежності від рівня економічної нестабільності на основі таких показників, як: темп приросту фізичного обсягу ВВП України, темп інфляції, рівень безробіття, темп приросту середньорічного офіційного курсу української гривні до долара США, – та вважає за доцільне визначати за певним критерієм або рядом критеріїв оптимальну стратегію розвитку підприємства шляхом складання платіжної матриці гри [19]. Показники, на які спирається автор для визначення рівня економічної нестабільності в державі є скоріше наслідком погіршення фінансового, економічного стану підприємств та кризи фінансово-кредитної системи.

Автором В.І. Фучеджи «обґрунтовано, що основним каналом реалізації системи управління економічної безпеки є підсистема антикризового фінансового управління суб'єктами підприємництва» [20]. Вказана система управління фінансовою безпекою є найбільш вдалою та може бути взята за основу, але все ж потребує подальшого вивчення чинників, що призводять до кризи діяльності підприємства.

М.Я. Лотоцький розглядає взаємозв'язок капіталізації та економічної безпеки підприємства. На нашу думку, процеси капіталізації є важливими,

але вони є вже результатом ефективного управління грошовими ресурсами, до того ж автор у своєму дослідженні зазначає, що «...джерелом капіталізації підприємства є його ресурси та здатність їх використання таким чином, щоб створювати нову вартість. Забезпечення економічної безпеки в процесі фундаментальної капіталізації доцільно здійснювати на етапі перетворення фінансових ресурсів на капітал. На стадії формування капіталу ключовими аспектами економічної безпеки є: оптимізація структури та вартості капіталу, раціоналізація розподілу фінансових ресурсів у капітальні та оборотні активи» [21].

Автором Ю.М. Петренко «обґрунтовано, що всі ризики і загрози, які впливають на ФБП (фінансову безпеку підприємств), залежать від фінансових інтересів стейкхолдерів. Реалізація і втілення зазначених інтересів забезпечується за допомогою вхідних та вихідних потоків ресурсів (у тому числі фінансових), які генеруються на основі КСВ (корпоративної соціальної відповідальності) у процесі діяльності підприємств» [22]. У межах даного дослідження забезпечення фінансових інтересів стейкхолдерів вважатимемо вторинним, воно є залежним від правильної координації грошових потоків. «Головною метою стратегії управління фінансовою безпекою є максимізація його ринкової вартості та підвищення ефективності економічної діяльності за умов зниження рівнів ризиків. Вона досягається шляхом конкретизації цілей з урахуванням завдань та особливостей майбутнього фінансового розвитку підприємства» [23].

Погоджуємося з О.В. Малик стосовно основних положень механізму досягнення економічної безпеки, але, на нашу думку, автором не враховано всі аспекти зовнішніх та внутрішніх факторів, що впливають на рівень економічної безпеки. Отже, серед науковців відсутній єдиний підхід щодо характеристик та методів забезпечення економічної безпеки. На основі аналізу поглядів різних авторів можна зробити висновок, що первинним фактором для досягнення стабільного функціонування, платоспроможності, економічної стійкості, ліквідності, прибутковості діяльності підприємства за

умови припустимого рівня ризику є ефективне управління наявними фінансовими ресурсами.

Розглядаючи питання економічної безпеки, практично всі провідні вчені у своїх дослідженнях наголошують на необхідності забезпечення рівноваги грошових потоків. При цьому складається наступний ланцюжок: Економічна безпека → захист від зовнішніх та внутрішніх загроз у сфері фінансових інтересів → ефективне та безпечне використання фінансових ресурсів → управління вільними грошовими коштами.

Щоб підтримувати вільний грошовий потік, необхідний якісний аналіз, щоб показати максимальне використання фінансових ресурсів і слабкі місця економічної безпеки. Більшість авторів використовують показники економічної стабільності, активів, вартості, ризику та прибутку для визначення економічної безпеки компанії. Існує багато думок про те, як вирішити ці проблеми. Метою емпіричного дослідження є класифікація видів економічної безпеки за групою показників фінансового стану з урахуванням розміру доходів і витрат.

Фінансова стійкість – це такий стан активів або такий стан підприємства, коли обсяг його майна (активів) достатній для забезпечення зобов'язань, тобто підприємство є платоспроможним [25]; спроможність підприємства забезпечити діяльність за рахунок власних коштів, не допускаючи невиправданої кредиторської заборгованості, та своєчасно розрахуватися за своїми зобов'язаннями [26]; підхід є одностороннім та більш виражає платоспроможність підприємства; здатність суб'єкта господарювання функціонувати і розвиватися, стан організації у процесі розподілу та використання ресурсів, що забезпечує розвиток при збереженні платоспроможності та кредитоспроможності за умови припустимого рівня ризику [27]; оптимальна структура активів, оптимальне співвідношення активів власних та позикових коштів, оптимальне співвідношення активів та джерел їх формування [28]. Розглянуті підходи щодо визначення поняття фінансова стійкість найбільш повно відображають її сутність та можуть бути

використані в процесі забезпечення економічної безпеки на основі управління грошовими коштами.

Платоспроможність – спроможність своєчасно та повністю сплачувати платежі, виконувати зобов'язання [29]; здатність держави, юридичних та фізичних осіб своєчасно та повністю сплачувати платежі, виконувати зобов'язання та наявність у них грошових коштів, необхідних для виконання зобов'язань [30]; «є здатністю підприємства виконувати свої фінансові зобов'язання завдяки використанню грошових коштів, їх еквівалентів, короткострокових фінансових інвестицій та інших високоліквідних активів у повному обсязі та у встановлений термін» [31]. Вказані підходи повністю розкривають сутність платоспроможності, але слід відзначити, що найчастіше вчені ототожнюють ліквідність та платоспроможність, але останнє поняття більше виражає здатність своєчасно розрахуватися за своїми зобов'язаннями, а ліквідність – здатність швидко перетворити статті активу в грошові кошти для сплати зобов'язань.

Ліквідність – можливість підприємства швидко перетворити статті активу в гроші для сплати зобов'язань [29]; здатність фірми погашати свої боргові зобов'язання, що залежить, з одного боку, від величини заборгованості фірми, а, з іншого – від обсягу ліквідних коштів [32]: визначається відношенням вартості ліквідного майна, тобто активів, які можуть бути використані для оплати заборгованостей, до короткострокової заборгованості. По суті, ліквідність суб'єкта господарювання – це ліквідність його балансу [27]; рухливість, мобільність активів підприємства, організацій, що забезпечує фактичну можливість (здатність) без перешкод сплачувати в строк усі їх зобов'язання та висунуті до них законні грошові вимоги [33]. Погоджуємося з авторами першого підходу, оскільки останні визначення більше свідчать про платоспроможність підприємства (фірми). Ризик – можливість виникнення несприятливих ситуацій [34]; можливість відхилення від передбачуваної мети; імовірність досягнення бажаного результату; відсутність впевненості в досягненні поставленої мети [35]. «Ризик» це

ситуація невизначеності кінцевого результату вибору серед існуючих альтернатив, внаслідок прийнятого рішення, проведення певних дій чи збігу обставин, яка може призвести до позитивного, негативного та нейтрального результату, імовірність настання якого може бути оцінена» [23]. «Ризик визначається як вартісний вираз імовірнісної події, що веде до втрат» [37]. Із розглянутих визначень найбільш повно поняття «ризик» розкрито автором О.В. Малик [23].

Рентабельність – відносний показник, що характеризує рівень прибутковості, доходності підприємства [38]; співвідношення абсолютної величини економічного ефекту (прибутку) і вартості обсягу засобів, які використовуються для його одержання, співвідношення доходу і капіталу, вкладеного в створення цього доходу [39]; складний комплексний соціально-економічний критерій, який характеризує ефективність економічної діяльності будь-якого конкретного економічного суб'єкта щодо всіх інших незалежно від розмірів і характеру економічної діяльності [40]; виступає показником якості управління підприємством [41]. Якщо узагальнити погляди авторів, то в процесі забезпечення економічної безпеки на основі управління вільними грошовими коштами, під рентабельністю підприємства (фірми) слід розуміти відносний показник, що характеризує рівень прибутковості, доходності підприємства, розраховується як співвідношення абсолютної величини прибутку і вартості засобів, що використовуються для його одержання або як співвідношення доходу і капіталу, вкладеного в створення цього доходу, також характеризує якість управління підприємством порівняно з іншими, незалежно від розмірів та виду економічної діяльності. Фінансова стійкість, платоспроможність, ліквідність, ризик, рентабельність – показники, що використовуються для характеристики економічної безпеки та водночас є ознакою достатності грошових коштів та ефективності їх використання. Отже, управління грошовими коштами є необхідною умовою забезпечення економічної безпеки підприємства.

Економічна безпека залежить від менеджменту підприємства, що свідчить про можливість впливу на систему економічної безпеки з боку керівництва та необхідність управління нею. Управління фінансовою безпекою підприємства виступає в якості одного з необхідних елементів внутрішнього менеджменту і спрямоване перш за все на досягнення таких задач, які наведено на рис. 1.2.

Дані задачі повинні вирішуватися з метою забезпечення безпечного і ефективного функціонування не тільки елементів економічної системи підприємства, але і всіх взаємопов'язаних з нею елементів управління підприємством.

Рис. 1.2. Задачі управління фінансовою безпекою

Джерело: Згруповано автором на основі [10, 11, 14].

Як показали дослідження [10, 16, 17, 18], процес управління фінансовою безпекою підприємства передбачає наступні дії:

- аналіз сил і засобів, необхідних для забезпечення безпеки підприємства;
- захист фінансових інтересів підприємства;

- управління фінансовою діяльністю підприємства;
- виявлення реальних і прогнозування потенційних небезпек і загроз;
- попередження виникнення і розвитку загроз фінансовій безпеці, зниження ступеня їх негативного впливу;
- управління фінансовими ризиками;
- оцінка фінансового стану підприємства з використанням порогових значень показників і встановлення поточного рівня економічної безпеки;
- аналіз негативних фінансових наслідків для підприємства з точки зору зміни його платоспроможності, рентабельності і прибутковості;
- облік альтернативних шляхів забезпечення безпеки підприємства шляхом застосування фінансових інструментів і методів фінансового аналізу;
- планування комплексу заходів із забезпечення економічної безпеки і розробку рекомендацій стосовно його реалізації;
- бюджетне планування практичної реалізації запропонованого комплексу заходів;
- планування корпоративних ресурсів;
- оперативна реалізація запланованих дій підприємством;
- контроль за ходом реалізації запланованих заходів щодо забезпечення достатнього рівня економічної безпеки підприємства;
- оцінка ефективності запобігання можливій шкоді від негативних дій;
- аналіз ринку цінних паперів з точки зору стану привабливості цінних паперів підприємства, залучення їм фінансових коштів на інвестиції та розвиток;
- захист від агресивного придбання акцій підприємства конкурентами і можливого встановлення контролю над ним;
- аналіз інвестиційних проектів;
- аналіз ділових пропозицій підприємству з точки зору ділової етики та ін..

Підприємства повинні розумно розподіляти ресурси, підвищувати ефективність, використовувати місцеве виробництво та інновації (де це можливо), а також використовувати інтелект і людські ресурси.

Іншими словами, основні функції економічної безпеки можуть залежати від вільних грошей:

- аналіз поточного стану діяльності підприємства;
- прогнозування майбутнього рівня економічної стійкості;
- поточний аналіз небезпек та загроз, факторів зовнішнього середовища; прогноз стану зовнішньоекономічної ситуації, економічної системи та інших чинників, що впливають на діяльність підприємства;
- максимізація прибутку та рентабельності;
- забезпечення стабільного та ефективного розвитку на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Узагальнення поглядів різних авторів стосовно внутрішніх та зовнішніх небезпек свідчить про те, що більшість авторів виділяють внутрішні та зовнішні загрози фінансовій безпеці, натомість слід окремо розглядати загрози економічної безпеки на мікро- (рівень діяльності самого підприємства), мезо- (функціонування підприємства на рівні держави) та макrorівні (зовнішньоекономічна діяльність юридичних осіб).

Загрози та небезпеки на мікрорівні:

- відсутність платіжного календаря, ефективної системи планування;
- великі обсяги дебіторської та кредиторської заборгованості;
- неефективна податкова політика;
- наявність значних збитків;
- відсутність системи фінансового контролю;
- неефективна робота з фінансовими інститутами.

Загрози та небезпеки на мезорівні:

- криза фінансово-кредитної системи;
- політична криза;
- рейдерські атаки;

- нестабільність економіки;
- високий рівень конкуренції;
- значні коливання валютних курсів;
- значна інфляція;
- значне підвищення цін на сировину, матеріали та енергетичні ресурси;
- недосконалість та часта зміна законодавчих актів.

Загрози та небезпеки на макрорівні:

- погіршення стану фінансово-кредитної системи на міжнародному рівні;
- введення санкцій проти окремих країн, що призводить до пошуку нових ринків збуту та скорочення надходжень грошових коштів на тривалий період;
- відсутність механізмів імпортозаміщення матеріалів, що використовуються у виробництві продукції, є причиною відволікання значної частини фінансових ресурсів для сплати митних платежів.

Таким чином, оцінка економічної стабільності, заснована на фінансовому менеджменті, повинна враховувати кілька факторів, таких як фінансова стабільність, ліквідність, ризик і прибутковість. Візуальне визначення поняття допомагає усвідомити, що гроші є ключовим елементом економічної безпеки. Серед факторів, що впливають на фінансову стійкість, слід виділити мікро-, середні та макрофактори. Під час виконання своїх обов'язків Компанія намагається забезпечити сталий розвиток Компанії, тобто раціональне використання капіталу, ефективне використання, своєчасність обліку ліквідності та підтримку рішення. захист від зовнішніх загроз.

1.3. Методичний інструментарій оцінки рівня економічної безпеки підприємства

За невизначених економічних умов внутрішній бізнес стикається з управлінням ризиками та ризиками, пов'язаними з порушенням зовнішніх і внутрішніх умов. Підвищений рівень ризику в господарській діяльності підприємства призводить до недоотримання прибутків і прибутків. тоді як втрата доходу, багатства та незалежності виснажує купівельну спроможність. Зобов'язання та борги збільшуються і, як наслідок, виникають проблеми. Тому системне дослідження способів оцінки економічної стійкості та ефективності діяльності підприємств має значення як теоретично, так і практично.

Перш ніж здійснити оцінку рівня фінансово-економічної безпеки підприємства, необхідно побудувати поетапний алгоритм оцінки фінансово-економічної безпеки підприємства (рис. 1.1.).

На першому кроці алгоритму оцінки фінансового здоров'я та безпеки компанії аналітик визначає інформаційні дослідження, які містять протягом певного часу всю достовірну інформацію про фінанси компанії. Це дуже важливий інструмент. Фінансові показники компанії. Фундаментальна фінансова та бухгалтерська інформація та управлінський облік є основою для обліку грошових коштів і цінних паперів компанії.

Другим кроком є оцінка фінансового стану підприємства. Об'єктивний аналіз фінансового стану можливий лише за такими критеріями: рівень прибутковості підприємства; ознака економічної стійкості компанії; Цілі зворотного зв'язку щодо продуктивності. Бізнес-витрати компанії та цілі щодо доходів компанії.

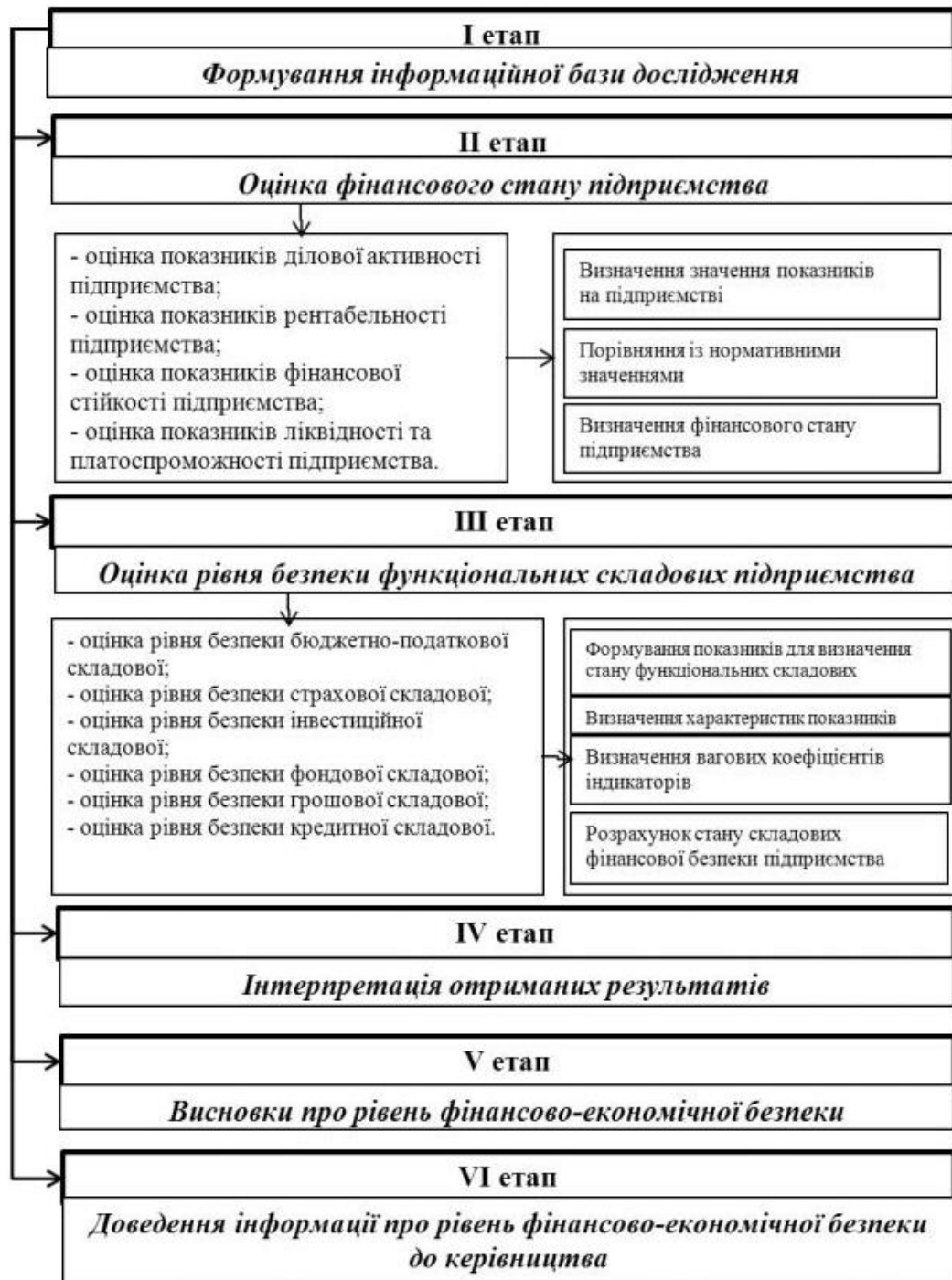

Рис. 1.3. Процес здійснення оцінки рівня економічної безпеки підприємства [49]

Після перегляду загальних показників економічної звітності компанії необхідно прийняти рішення, яке включає повний аналіз економічної звітності компанії та те, як вона змінилася з попередньої звітної дати. Крім того, на даному етапі здійснюється виявлення тих напрямків у діяльності

підприємства, в яких виникають проблеми, а також досліджуються причини, що їх зумовили.

На третьому етапі визначається рівень економічного та фінансового розподілу функціональних частин. Цей крок є основним у розрахунку рівня загальної економічної та економічної безпеки компанії, оскільки дає змогу визначити рівень безпеки позицій та загальної безпеки за функціональними підрозділами.

Четвертий етап результатів обстеження є основою для визначення рівня фінансово-економічної безпеки підприємства.

На п'ятому етапі отримана інформація засекречується та пояснюється, а також інформація повинна бути представлена владі для більшого впливу на надання фінансово-економічної підтримки.

У підсумку стверджуємо, що ця система оцінки якості фінансово-економічної безпеки має такі характеристики: надійність, простота розрахунків, об'єктивність аналізу, інтегрованість загального методу оцінки господарської діяльності.

Розробка методики управління системою фінансово-економічної безпеки підприємства, визначення основних її індикаторів та інструментів забезпечення, створення стратегії фінансово-економічної безпеки і виконання усіх вимог даної стратегії дозволить підприємству запобігти збитку від негативних впливів на його безпеку в різних аспектах фінансово-господарської діяльності, а також забезпечить контроль і балансування доходів і витрат.

Головна мета управління фінансовою безпекою підприємства спрямована на вирішення наступних трьох найбільш загальних задач:

1. Установлення системи головних фінансових інтересів, що вимагають захисту в процесі фінансового розвитку підприємства.

2. Визначення та прогнозування внутрішніх та зовнішніх загроз реалізації фінансових інтересів підприємства

3. Забезпечення ефективної нейтралізації загроз фінансовим інтересам підприємства. Вирішення актуального завданням для підприємства стає необхідність постійного моніторингу загроз економічній безпеці підприємств, своєчасна діагностика та аналіз їх кризових ситуацій.

Для діагностики кризових ситуацій у бізнесі необхідно, перш за все, в рамках стратегічного планування на етапі аналізу ситуації та прогнозування розвитку визначити найбільш вірогідні загрози економічній безпеці підприємства в майбутньому, характер і хід дії.

Перша фаза кризи визначається значним падінням граничного рівня показника рентабельності інвестицій, показників господарської діяльності підприємства, падінням рентабельності та розміру прибутку. Внаслідок цього явища погіршується фінансове становище підприємства та зменшуються можливості фінансового розвитку..

Друга стадія кризи проявляється в збитковості виробництва, недостатності обігових коштів.

Третя стадія кризи визначається відсутністю власних коштів у підприємства. Вагома частина оборотних коштів направляється на погашення кредиторської заборгованості та погашення збитків.

Четверта фаза кризи позначена великим банкрутством. Немає можливості фінансувати авансові платежі. Можлива зупинка виробництва, тобто банкрутство. У цьому випадку діагностика за співвідношенням неплатоспроможності до оборотних коштів сприяє виявленню неплатоспроможності через процедуру банкрутства та ймовірності її зменшення.

Планування економічної безпеки — це процес розробки системи планових (нормативних) планів і показників, що забезпечують захист фінансових інтересів підприємства від різноманітних внутрішніх і зовнішніх факторів. В умовах економічної кризи для ефективного функціонування системи фінансово-економічної безпеки необхідна актуальна та достовірна інформація про загрози та чинники, що виникають у зовнішньому та

внутрішньому середовищі підприємства. Для отримання такої інформації необхідно створити відділ ІТ-підтримки та аналітики, який буде постійно контролювати та аналізувати процеси, що відбуваються всередині та за межами компанії. Для ефективного впровадження економічної безпеки на підприємстві необхідно розробити та успішно впровадити механізм забезпечення економічної безпеки, який включає: інструменти забезпечення економічної безпеки, методи забезпечення економічної безпеки підприємства, важелі забезпечення економічної безпеки. . . безпека компанії. забезпечення безпеки суспільства та інформаційно-аналітичної системи, що забезпечує цю безпеку.

Сутність фінансово-економічної безпеки в кризових ситуаціях полягає в наявності такого фінансового стану, який характеризується: збалансованістю та якістю фінансових інструментів, технологій і послуг; стійкістю до загроз; здатністю підприємства забезпечувати реалізацію фінансових інтересів і цілей за наявності достатніх фінансових ресурсів; для ефективного та сталого розвитку.

Тому механізм фінансово-економічної безпеки підприємства дозволяє:

- 1) забезпечити фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність та достатню фінансову незалежність підприємства у довгостроковому періоді;
 - 2) забезпечити оптимальне залучення та ефективне використання фінансових ресурсів підприємства;
 - 3) ідентифікувати зовнішні і внутрішні небезпеки та загрози фінансовому стану підприємства та розробляти заходи для їх вчасного усунення;
 - 4) самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію розвитку;
 - 5) забезпечувати достатню фінансову незалежність підприємства;
 - 6) забезпечувати достатню гнучкість при ухваленні фінансових рішень;
 - 7) забезпечувати захищеність фінансових інтересів власників підприємства.
- Метод управління фінансово-економічної безпекою

підприємства це комплекс методів впливу на джерела і чинники небезпек підприємства з метою їх нейтралізації. Сукупність методів управління поділяють на: економічні, маркетингові, адміністративні, організаційні, математичні, правові.

За результатами аналізу існуючих досліджень, можна виділити два підходи до оцінювання фінансово-економічної безпеки підприємства, а саме:

- 1) індикаторний підхід;
- 2) ресурсно-функціональний підхід.

Індикаторний підхід характеризується на визначенні порогових значень показників (індикаторів), які оцінюють платоспроможність та фінансову стійкість підприємства, що відповідають певному рівню його економічної безпеки. Індикаторами економічної безпеки підприємства є порогові значення таких показників: темпів зростання прибутку, обсягу продажів, коефіцієнта покриття, коефіцієнта автономії, рівня фінансового левериджу (коефіцієнт заборгованості), рентабельності активів, рентабельності власного капіталу, середньозваженої вартості капіталу, показника розвитку підприємства.

На основі аналізу економічної літератури [1-6] та враховуючи наведені вище вимоги визначимо показники економічної безпеки підприємства за її окремими складовими:

1. Рентабельність діяльності підприємства IP можна оцінити за такими показниками:

1) рентабельність активів – P_A . Цей коефіцієнт дає загальну картину за ступенем прибутковості діяльності, причому в масштабах усього підприємства, а не окремих складових його діяльності;

2) рентабельність власного капіталу – P_{BK} ;

3) рентабельність продажів – $P_{П}$.

Згрупуємо коефіцієнти рентабельності та наведемо формули та алгоритми їх розрахунку у табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Показники рентабельності

Показник	Формула для розрахунку	Тенденції змін
1. Рентабельність продукції за валовим прибутком	$\frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}}$	Збільшення
2. Рентабельність продукції за операційним прибутком	$\frac{\text{Операційний прибуток}}{\text{Собівартість реалізованої продукції}}$	Збільшення
3. Рентабельність операційної діяльності	$\frac{\text{Операційний прибуток}}{\text{Операційні витрати}}$	Збільшення
4. Рентабельність звичайної діяльності	$\frac{\text{Прибуток від звичайної діяльності}}{\text{Витрати від звичайної діяльності}}$	Збільшення
5. Валова рентабельність продажу	$\frac{\text{Валовий прибуток}}{\text{Чистий дохід}}$	Збільшення
6. Операційна рентабельність продажу	$\frac{\text{Операційний прибуток}}{\text{Чистий дохід}}$	Збільшення
7. Чиста рентабельність продажу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Чистий дохід}}$	Збільшення
8. Рентабельність активів	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Валюта балансу}}$	Збільшення
9. Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}}$	Збільшення
10. Рентабельність оборотних активів	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Оборотні активи}}$	Збільшення
11. Рентабельність виробництва за операційним прибутком	$\frac{\text{Операційний прибуток}}{\text{Основні засоби}}$	Збільшення
12. Рентабельність інвестованого капіталу	$\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Інвестований капітал}}$	Збільшення

2. Ділову активність підприємства $I_{ДА}$ визначимо такими показниками:

1) коефіцієнт оборотності активів – O_A . Даний коефіцієнт дає загальну картину ефективності використання активів;

2) коефіцієнт оборотності основних засобів (фондовіддача) – $O_{OЗ}$. Він конкретизує попередній показник, оскільки ключовою статтею активів балансу суб'єкту підприємництва сфери матеріального виробництва є його основні засоби. До того ж проблема зносу основних засобів є актуальною для підприємств України;

3) коефіцієнт оборотності власного капіталу – $O_{ВК}$.

Згрупуємо показники ділової активності та наведемо формули їх розрахунку у табл. 1.3.

Таблиця 1.3

Показники ділової активності

Показник	Формула для розрахунку	Алгоритм розрахунку	Тенденції змін
1. Показники ділової активності в частині активів			
1. Оборотність оборотних активів	$\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня величина оборотних активів}}$	$\frac{\text{Ф. №2 р. 2000}}{\text{Ф. №1 р. 1195}}$	Збільшення
2. Тривалість одного обороту оборотних активів	$\frac{\text{Тривалість періоду}}{\text{Коефіцієнт оборотності оборотних коштів}}$	$\frac{365 \cdot (\text{Ф. №1 р. 1195})}{\text{Ф. №2 р. 2000}}$	Зменшення
3. Оборотність виробничих запасів	$\frac{\text{Собівартість реалізованої продукції}}{\text{Середні виробничі запаси}}$	$\frac{\text{Ф. №2 р. 2050}}{\text{Ф. №1 р. 1100}}$	Збільшення
4. Тривалість одного обороту виробничих запасів	$\frac{\text{Тривалість періоду}}{\text{Коефіцієнт оборотності виробничих запасів}}$	$\frac{365 \cdot (\text{Ф. №1 р. 1100})}{\text{Ф. №2 р. 2050}}$	Зменшення
5. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня дебіторська заборгованість}}$	$\frac{\text{Ф. №2 р. 2000}}{\text{Ф. №1 } \sum \text{ р. 1125-1155}}$	Збільшення
6. Тривалість одного обороту дебіторської заборгованості	$\frac{\text{Тривалість періоду}}{\text{Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості}}$	$\frac{365 \cdot \text{Ф. №1 } \sum \text{ р. 1125-1155}}{\text{Ф. №2 р. 2000}}$	Зменшення
7. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середня кредиторська заборгованість}}$	$\frac{\text{Ф. №2 р. 2000}}{\text{Ф. №1 } \sum \text{ р. 1610-1630}}$	Збільшення
8. Тривалість одного обороту кредиторської заборгованості	$\frac{\text{Тривалість періоду}}{\text{Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості}}$	$\frac{365 \cdot \text{Ф. №1 } \sum \text{ р. 1610-1630}}{\text{Ф. №2 р. 2000}}$	Зменшення
9. Оборотність усіх активів	$\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середні активи}}$	$\frac{\text{Ф. № 2 р. 2000}}{\text{Ф. №1 р. 1300}}$	Збільшення
10. Тривалість одного обороту усіх активів	$\frac{\text{Тривалість періоду}}{\text{Коефіцієнт оборотності усіх активів}}$	$\frac{365 \cdot \text{Ф. №1 р. 1300}}{\text{Ф. №2 р. 2000}}$	Зменшення
11. Тривалість операційного циклу	Тривалість обороту запасів + Тривалість обороту дебіторської заборгованості		Зменшення
12. Тривалість фінансового циклу	Операційний цикл – Тривалість обороту кредиторської заборгованості		Зменшення
2. Показники ділової активності в частині пасивів			
13. Коефіцієнт обертання власного капіталу	$\frac{\text{Чистий дохід}}{\text{Середній Власний капітал}}$	$\frac{\text{Ф. №2 р. 2000}}{\text{Ф. №1 р. 1495}}$	Збільшення
14. Період окупності власного капіталу	$\frac{\text{Тривалість періоду}}{\text{Коефіцієнт оборотності власного капіталу}}$	$\frac{365 \cdot \text{Ф. №1 р. 1495}}{\text{Ф. №2 р. 2000}}$	Зменшення

3. Рівень ліквідності і платоспроможності підприємства $I_{ЛП}$ можна оцінити наступними показниками:

- 1) коефіцієнт покриття – $K_{П}$;
- 2) співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованості – $K_{ДЗ/КЗ}$;
- 3) коефіцієнт абсолютної ліквідності – $K_{АЛ}$. Згрупуємо показники ліквідності та наведемо формули їх розрахунку у табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Показники ліквідності

Показник	Формула для розрахунку	Нормативне значення
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Грошові кошти}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,2 – 0,35
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності	$\frac{\text{Грошові кошти} + \text{поточні фінансові вкладення} + \text{дебіторська заборгованість}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,7 – 1,5
3. Коефіцієнт поточної ліквідності	$\frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	1 – 2,5
4. Коефіцієнт критичної ліквідності	$\frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$	0,7 – 1,5

4. Для визначення рівня економічної стійкості підприємства $I_{ФС}$ використаємо такі показники:

- 1) коефіцієнт фінансового левериджу (ризик) – $K_{ФЛ}$;
- 2) коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами – $K_{ЗВОК}$;
- 3) коефіцієнт довгострокової економічної стійкості – $K_{ДФС}$.

Згрупуємо показники економічної стійкості та наведемо формули їх розрахунку у табл. 1.5.

Таблиця 1.5.

Показники економічної стійкості

Показник	Формула для розрахунку	Нормативне значення
1. Коефіцієнт економічної стійкості	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Позиковий капітал}}$	>0,8
2. Коефіцієнт економічної стабільності	$\frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Валюта балансу}}$	>0,7-0,9
3. Коефіцієнт економічної незалежності	$\frac{\text{Власний капітал}}{\text{Валюта балансу}}$	> 0,5
4. Коефіцієнт економічної залежності	$\frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Валюта балансу}}$	< 0,5
5. Коефіцієнт фінансового ризику	$\frac{\text{Позиковий капітал}}{\text{Власний капітал}}$	< 0,8

5. Рівень інвестиційної привабливості підприємства ІІІ можна оцінити наступними показниками:

- 1) коефіцієнт чистої виручки – $K_{чв}$;
- 2) коефіцієнт реінвестування прибутку – $K_{рп}$.

Ресурсно-функціональний підхід виходить із необхідності забезпечення основних функціональних цілей економічної безпеки, до яких можна віднести:

- забезпечення економічної стійкості та незалежності, високої ефективності діяльності підприємства;
- забезпечення технологічної незалежності підприємства та досягнення високої конкурентної спроможності його технологічного потенціалу;
- забезпечення високої ефективності діяльності менеджменту на всіх рівнях управління підприємством;
- високий рівень кваліфікації та його інтелектуального потенціалу персоналу;
- забезпечення безпеки персоналу підприємства його капіталу, майна та комерційних інтересів.

Фінансово-економічна криза негативно впливає на економічну міць і виробництво компаній. Компанії в першу чергу вирішують завдання внутрішньої самооцінки в часі та прогнозів свого стану з точки зору виконання власних виробничих функцій. Вжити заходів щодо захисту цих функцій, тобто забезпечити економічну безпеку виробництва в різних зовнішніх і внутрішніх проявах середовища, що впливають на ресурси підприємства, створити систему моніторингу показників безпеки, визначити їх порогові значення за допомогою заходів запобігання загрозам..

Забезпечення економічної безпеки підприємств, повинно бути безперервним, цілеспрямованим процесом що вимагає: а) постійна ідентифікація та прогнозування можливих погроз; б) обґрунтування і реалізації ефективних форм і методів створення, вдосконалення і розвитку

системи економічної безпеки підприємств; в) безперервного контролю і управління системою безпеки; д) ефективного та комплексного використання наявних засобів захисту всіх елементів виробничо-господарської системи.

Отже, економічна безпека підприємства визначається як стан найбільш раціонального використання фінансових ресурсів підприємства, виражений у найкращому значенні фінансових показників рентабельності та рентабельності виробництва, довгострокового та загального використання активів. Еволюція курсів акцій як цілісного показника компанії, структури її капіталу, ступеня розповсюдження її цінних паперів, поточного фінансово-економічного становища компанії, її технологічних і фінансових перспектив. Одним словом, економічна безпека є важливим елементом економічної безпеки компанії, який може забезпечити прибутковість, фінансову стабільність, незалежність, ліквідність і платоспроможність у майбутньому. Це допомагає вчасно виявляти та усувати внутрішні та зовнішні загрози. Допомога у створенні та прийнятті стратегічних фінансових планів розвитку компанії. Основним завданням успіху підприємства в складних умовах кризи є отримання достатнього прибутку в поточному та майбутньому періодах. Боротьба компаній за виживання в кризових ситуаціях вимагає створення гнучкої системи управління фінансово-економічною безпекою компанії. Прибуток – це фінансові ресурси підприємства, які воно може використати для розширення своєї діяльності, оновлення основних фондів, підвищення морального духу та мотивації, створення приємних умов для роботи та відпочинку. Процес управління фінансово-економічною безпекою підприємства вимагає розробки комплексу ефективних та успішних механізмів, що включає фінансові інтереси підприємства, управлінський персонал, прийоми управління, принципи та методи управління, фінансові інструменти.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ

2.1. Аналіз результатів фінансово-господарської діяльності підприємства

Компанія «Фавор» - один з найбільших виробників металевої упаковки в Україні, країнах СНД та Євросоюзу. Історія підприємства бере початок у 2001 році. З дня заснування компанія виросла від невеликого цеху з виготовлення жерстяних банок до масштабного сучасного заводу, оснащеного автоматичними лініями літографії і виробництва різних видів металевої упаковки.

Послуги компанії не обмежуються поставкою металевої упаковки. Ми пропонуємо комплексне вирішення складних технічних задач «під ключ». Технологічні можливості нашого обладнання дозволяють реалізовувати проекти будь-якої складності і виконувати вимоги найвибагливіших клієнтів. Послуги, які надає компанія:

- підбір оптимального виду упаковки;
- розробка унікального дизайну упаковки та підготовка макета під друк;
- виготовлення металевої: сферичної, циліндричної, прямокутної та аерозольної упаковки;
- літографія (друкування на жерсті), лакування;
- пакування, відвантаження та доставка продукції власним автотранспортом до місця призначення.

Компанія «Фавор» співпрацює з найбільшими підприємствами в Україні, країнах СНД та Євросоюзу. Кілька причин, за якими компанія «Фавор» стала №1 для партнерів та замовників:

- найвищий рівень технологічної оснащеності підприємства;
- використання якісної сировини;

- надання професійних дизайнерських послуг;
- розвинена служба логістики;
- наявність власних логістичних центрів у різних країнах Євросоюзу та СНД;
- багаторічний досвід і високий професіоналізм співробітників, що працюють на підприємстві.

Компанія «Фавор» виробляє понад 85 видів металевої упаковки для:

- лакофарбової продукції;
- нафтохімічних матеріалів;
- харчової продукції;
- продукції аграрного сектору.

Компанія «Фавор» постійно розвивається, впроваджує новітні технології, оновлює виробничі потужності. На сьогоднішній день виготовляє металеву упаковку на високотехнологічному обладнанні від провідних світових виробників: Soudronic (Швейцарія); Vlema (Німеччина); Bonfiglioli (Італія); Cleverttech (Італія); КВА (Німеччина).

Економічний результат діяльності підприємства є кінцевим, оскільки він відображає загальний ефект від усіх видів господарської діяльності, дає можливість оцінити їх ефективність і свідчить про доцільність використання виробничих ресурсів. Оцінка фінансових результатів зовнішніми аналітиками здійснюється з метою прийняття фінансових рішень щодо розвитку нових відносин співпраці.

Оцінка фінансових результатів надається у статичній (фактичні значення порівнюються з нормативними) і в динамічній (фактичні значення порівнюються з рівнями, досягнутими в попередні звітні періоди, шляхом визначення темпів зростання та розрахунку абсолютних і відносних відхилень для кожного показника, наданого у формі № 2 «Звіт про фінансові результати»). Крім того, досліджується динаміка структури доходу від реалізації продукції (робіт, послуг). Для цього визначається питома вага

кожного з показників, які формують такий дохід. Отримані фактичні значення питомої ваги показників порівнюються з аналогічними, досягнутими в попередніх періодах, та у конкурентів підприємства.

Аналізуючи обсяги та динаміку чистого прибутку підприємства необхідно визначити обсяг формування чистого прибутку, який залишається в розпорядженні підприємства після сплати податків та інших обов'язкових платежів з прибутку; аналізуються абсолютні та відносні зміни в обсягах його формування (табл. 2.1.).

Таблиця 2.1

Динаміка доходів та видатків ТОВ «ФАВОР» у 2019-2021 рр., тис.грн.*

Стаття	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Абсолютне відхилення 2021 до 2020	Абсолютне відхилення 2021 до 2019
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1526,9	6953,0	4639,0	-2314,0	3112,1
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1339,7	4659,5	4522,3	-137,2	3182,6
Валовий: прибуток	186,6	2293,5	116,7	-2176,8	-69,9
збиток	-	-	-	-	-
Інші операційні доходи	-	-	-	-	-
Адміністративні витрати	-	-	-	-	-
Витрати на збут	-	-	-	-	-
Інші операційні витрати	3,9	2065,1	798,1	-1267,0	794,2
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	183,3	228,4	-	-	-
збиток	-	-	(681,4)	-	-
Інші доходи	-	-	-	-	-
Інші витрати	-	-	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	183,3	228,4	-	-	-
збиток	-	-	(681,4)	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-	-	-	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	183,3	228,4	-	-	-
збиток	-	-	(681,4)	-909,8	-864,7

*Джерело: складено автором на основі економічної звітності

Слід зазначити, що основним джерелом формування прибутку на балансі торговельного підприємства є прибуток від реалізації товарів. Незавершені операції, які є важливим резервом збільшення прибутку, не можуть переважати, оскільки не відповідають загальній стратегії розвитку компанії. Виникнення таких обставин свідчить про диверсифікацію діяльності компанії, втрату суто комерційної спрямованості, а отже, конкурентної переваги на ринку нерухомості.

Як видно з таблиці 2.1 у 2021 році спостерігалась в основному негативна динаміка доходів та видатків. У 2021 році підприємство мало збиток, про це свідчить від'ємний чистий фінансовий результат, а також фінансовий результат до оподаткування, за рахунок великої суми інших операційних витрат, та невеликого валового прибутку. На це також вплинуло відносно невелике зменшення собівартості реалізованої продукції, при цьому значне зменшення чистого доходу від реалізації, а отже, як результат, значне зменшення валового прибутку у 2021 році в порівнянні з 2020, а саме на 2176,8 тис. грн.

Доходи, і видатки підприємства ТОВ «ФАВОР» в 2021 році в основному мають негативну динаміку в порівнянні як з 2020 роком, так і з 2019 роком. Чистий дохід від реалізації в 2021 році зменшився на 2314,0 тис. грн. в порівнянні з 2020 роком та збільшився на 3112,1 тис. грн. в порівнянні з 2019 роком. Проте чистий фінансовий результат у 2021 році зменшився на 909,8 тис. грн. в порівнянні з 2020 роком та на 864,7 тис. грн. в порівнянні з 2019 роком.

Важливо також дослідити темпи приросту зазначених статей балансу (табл. 2.2.). Як видно з таблиці 2.2 темпи росту доходів, і видатків підприємства ТОВ «ФАВОР» в 2021 році в основному мають негативну динаміку в порівнянні з 2020 роком та позитивну динаміку порівнянні з 2019 роком. Проте чистий фінансовий результат у 2021 році значно зменшився як в порівнянні з 2020 роком, так і в порівнянні з 2019 роком, про це свідчить негативний темп приросту даного показника.

Таблиця 2.2

Темп приросту доходів та видатків ТОВ «ФАВОР» у 2019-2021 рр.,

тис.грн.*

Стаття	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Темп приросту у 2021 до 2020, %	Темп приросту у 2021 до 2019, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1526,9	6953,0	4639,0	-33,3	203,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1339,7	4659,5	4522,3	-2,9	237,6
Валовий: прибуток	186,6	2293,5	116,7	-94,9	-37,5
збиток	-	-	-	-	-
Інші операційні доходи	-	-	-	-	-
Адміністративні витрати	-	-	-	-	-
Витрати на збут	-	-	-	-	-
Інші операційні витрати	3,9	2065,1	798,1	-61,4	20364,1
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	183,3	228,4	-	-	-
збиток	-	-	(681,4)	-	-
Інші доходи	-	-	-	-	-
Інші витрати	-	-	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	183,3	228,4	-	-	-
збиток	-	-	(681,4)	-398,3	-471,7
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-	-	-	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	183,3	228,4	-	-	-
збиток	-	-	(681,4)	-398,3	-471,7

*Джерело: складено автором на основі економічної звітності

Отже, в цілому за розглянутий період підприємство має неоднозначну динаміку щодо зміни як валового прибутку, так і фінансових результатів від операційної діяльності, а також чистого фінансового результату. Значне погіршення фінансових показників спостерігається у 2021 році в порівнянні з 2020 роком, при цьому собівартість виготовленої продукції залишилась майже на тому ж самому рівні. Відповідно, як результат, це вплинуло на значне зменшення валового прибутку підприємства у 2021 році в порівнянні з 2020 роком.

Структура прибутку ТОВ «ФАВОР» зображена в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Структура прибутку ТОВ «ФАВОР» у відношенні до чистого доходу від реалізації за 2019-2021 рр., %*

Стаття	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Абсолютне відхилення 2020 р. від 2019 р.	Абсолютне відхилення 2021 р. від 2020 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	100,0	100,0	100,0	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	87,7	67,0	97,5	-20,7	30,5
Валовий: прибуток	12,2	33,0	2,5	20,8	-30,5
збиток	-	-	-	-	-
Інші операційні витрати	-	-	-	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	-	-	-	-	-
збиток	-	-	-	-	-
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	12,0	3,3	-	-	-
збиток	-	-	-14,7	-	-
Витрати (дохід) з податку на прибуток	-	-	-	-	-
Чистий фінансовий результат: прибуток	12,0	3,3	-	-	-
збиток			-14,7	-	-

**Джерело: складено автором на основі економічної звітності*

Як видно з таблиці 2.3 питома вага в 2021 році у чистому доході від реалізації продукції припадає на собівартість реалізованої продукції і лише 2,5% на валовий прибуток, в 2020 році співвідношення складає відповідно 67,0% та 33,0%, у 2019 році – 87,7% та 12,2%. Можна сказати, що в 2021 році питома вага валового прибутку є значною мірою дуже невеликою, в свою чергу саме це вплинуло на негативний фінансовий результат у 2021 році. В 2020 році чистий фінансовий результат складає 3,3% від чистого доходу від реалізації продукції, у 2019 році відповідно – 12,0. Хоча в 2019 році чистий фінансовий результат менший, ніж в 2020 році, проте його питома вага до чистого доходу від реалізації продукції є значно більшою, ніж у 2020 році.

Значним є зменшення валового прибутку у структурі чистого доходу від реалізації. При чому у 2021 році питома вага валового прибутку значно менше, ніж в 2020 році.

Динаміка обсягів власного капіталу ТОВ «ФАВОР» за 2019-2021 рр. відображено в табл. 2.4.

Таблиця 2.4

**Динаміка обсягів власного капіталу ТОВ «ФАВОР»
за 2019-2021 рр., тис.грн.***

Стаття	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Абсолютне відхилення	
				2021 до 2020	2021 до 2019
Зареєстрований (пайовий) капітал	1,0	1,0	1,0	0	0
Додатковий капітал	-	-	-	-	-
Резервний капітал	-	-	-	-	-
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	152,8	381,2	(300,2)	-681,4	-453,0
Неоплачений капітал	-	-	-	-	-
Усього за розділом I	153,8	382,2	(299,2)	-681,4	-453,0

**Джерело: складено автором на основі економічної звітності*

Як видно з таблиці 2.4. у 2021 році ТОВ «ФАВОР» мала непокритий збиток, за рахунок якого баланс за розділом є також від'ємним. В цілому динаміка з 2019 до 2020 року є позитивною, відбулось збільшення нерозподіленого прибутку на 228,3 тис. грн. А от у 2021 спостерігається негативна динаміка в порівнянні як з 2020 роком (зменшення на 681,4 тис. грн.), так і з 2019 роком (зменшення на 453,0 тис. грн.) за рахунок непокритого збитку.

Структура власного капіталу зображена в табл. 2.5. Як видно з рисунку 2.2 питома вага зареєстрованого (пайового) капіталу зменшується у структурі власного капіталу, хоча в абсолютному вираженні змін немає (табл. 2.4). При цьому збільшується питома вага нерозподіленого прибутку (непокритого збитку). У структурі складу власного капіталу ТОВ «ФАВОР» відсутні додатковий капітал, резервний та неоплачений капітал, а статутний капітал має занадто малу питому вагу, тому можна стверджувати, що весь капітал

підприємства складає нерозподілений прибуток, а у 2021 році відповідно – непокритий збиток, за рахунок якого загальна сума власного капіталу у 2021 році мала від’ємне значення.

Таблиця 2.5

Структура власного капіталу ТОВ «ФАВОР»

за 2019-2021 рр., %*

Стаття	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Абсолютне відхилення	
				2020	2021
Зареєстрований (пайовий) капітал	0,7	0,3	-0,3	-0,4	-0,6
Додатковий капітал	0,0	0,0	0,0	0	0
Резервний капітал	0,0	0,0	0,0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	99,3	99,7	100,3	0,4	0,6
Неоплачений капітал	0,0	0,0	0,0	0	0
Усього за розділом I	100,0	100,0	100,0	0	0

*Джерело: складено автором на основі економічної звітності

Отже, можна зробити висновок про те, що в 2021 році відбувся спад реалізації продукції, що негативно вплинуло на чистий дохід та відповідно на чистий прибуток підприємства, також це вплинуло на розділ пасивів «Власний капітал», оскільки підприємство мало непокритий збиток. Динаміка в 2020 році загалом позитивна у порівнянні з 2019 роком.

2.2. Аналіз фінансового стану підприємства

При оцінці загального фінансового стану підприємства важливо постійно контролювати ключові показники, що характеризують ліквідність. Важливість досліджень у цьому напрямі визначається наявністю стійкого зв'язку між ліквідністю підприємства та його потенційною платоспроможністю.

Підсумовуючи попередні визначення ліквідності підприємства, можна стверджувати, що ліквідність характеризує здатність суб'єкта господарювання розраховуватися за своїми зобов'язаннями як за рахунок

наявних коштів, так і коштів, отриманих від реалізації окремих складових активів підприємства.

Відобразимо оборотні, необоротні активи та власний капітал ТОВ «ФАВОР» в аналітичному балансі, який представлений у табл. 2.6.

Таблиця 2.6

Аналітичний баланс ТОВ «ФАВОР»

Показники	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Актив			
Всього необоротних активів	616,3	1527	3540,5
Виробничі запаси	684,5	1701,7	60,9
Незавершене виробництво	-	-	-
Готова продукція	-	-	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (чиста реалізаційна вартість)	35,0	0,0	96,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками	24,3	0,0	0,0
Грошові активи	24,7	123,4	11,2
<i>Всього оборотних активів</i>	1411,9	1825,1	2453,5
Разом активів	2028,2	3352,1	5994,0
Пасив			
Власний капітал	153,8	382,2	-299,2
Довгострокові зобов'язання	0,0	0,0	0,0
Короткостроковий банківський кредит	0,0	0,0	0,0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	0,0	0,0	1012,3
Кредиторська заборгованість за розрахунками	9,4	0,0	333,1
Інші поточні зобов'язання	1001,0	2969,9	4939,5
<i>Поточні зобов'язання</i>	1874,4	2969,9	6293,2
Разом капітал	2028,2	3352,1	5994,0

**Джерело: складено автором на основі економічної звітності*

Як бачимо з аналітичного балансу на підприємстві ТОВ «ФАВОР» прослідковується зростання необоротних та оборотних активів протягом 2019-2021 рр., проте зменшується капітал.

Платоспроможність і коефіцієнти платоспроможності визначають здатність своєчасно розраховуватися за короткостроковими зобов'язаннями перед кредиторами. Категорії ліквідності та платоспроможності тісно пов'язані між собою. Ліквідність – це здатність компанії: швидко реагувати на несподівані фінансові проблеми та можливості; збільшувати капітал у

міру збільшення продажів продукції; Погасить свій короткостроковий борг, перетворивши поточні активи на готівку. Ліквідність залежить від платоспроможності, тобто від того, чи достатньо готівки та їх еквівалентів в одиниці обліку для швидкого погашення боргу.

Динаміка показників ліквідності відображена в табл. 2.7.

Таблиця 2.7

**Динаміка показників ліквідних активів ТОВ «ФАВОР»
за 2019-2021рр.***

Показники	Фактично на:			Абсолютна зміна	
	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік
1. Сума ліквідних активів, тис.грн.	1411,9	1825,1	2453,5	413,2	628,4
2. Сума швидколіквідних активів, тис.грн.	59,3	0,0	96,8	-59,3	96,8
3. Сума активів, що повільно реалізуються, тис.грн	1300,8	3228,7	3601,4	1927,9	372,7
4. Сума високоліквідних активів	24,7	123,4	11,2	98,7	-112,2

**Джерело: складено автором на основі економічної звітності*

Як видно з табл. 2.7. відбулось збільшення суми ліквідних активів як у 2020 році – на 413,2 тис. грн. в порівнянні з 2019 роком, так і в 2021 році – на 628,4 тис. грн. в порівнянні з 2020 роком. Сума швидко ліквідних активів зменшилась у 2020 році в порівнянні з 2019 на 59,3 тис. грн., а в 2021 році збільшилась на 96,8 тис. грн. Сума активів, що повільно реалізуються, у 2020 році зросла в порівнянні з 2019 роком на 1927,9 тис. грн., а у 2021 році лише на 372,7 тис. грн. в порівнянні з 2020 роком.

Визначивши суми ліквідних активів, розрахуємо коефіцієнти ліквідності та зобразимо їх динаміку на підприємстві ТОВ «ФАВОР» у табл. 2.8.

Таблиця 2.8

Динаміка коефіцієнтів ліквідності ТОВ «ФАВОР» за 2019-2021 рр.*

Показники	Фактично на:			Абсолютна зміна	
	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік
1. Коефіцієнт абсолютної ліквідності (негайної ліквідності)	0,01	0,04	0,00	0,03	-0,04
2. Коефіцієнт швидкої ліквідності (проміжної, суворої, уточненої, критичної ліквідності, кислотного тесту)	0,04	0,04	0,02	0,00	-0,02
3. Коефіцієнт загальної ліквідності (поточної ліквідності; коефіцієнт покриття)	0,75	0,61	0,39	-0,14	-0,22

**Джерело: складено автором на основі економічної звітності*

Як видно з табл. 2.8. коефіцієнти ліквідності знаходяться на доволі низькому значенні, оскільки для показників абсолютної та швидкої ліквідності нормативне значення складає 1,0, а для коефіцієнта загальної (поточної) ліквідності 2,0. До того ж на підприємстві ТОВ «ФАВОР» спостерігається спад загальної ліквідності у 2020 році в порівнянні з 2019 роком на 0,14, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком – на 0,22. Показники економічної стійкості ТОВ «ФАВОР» відобразимо у табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Динаміка показників економічної стійкості ТОВ «ФАВОР» за 2019-2021 рр.*

Показники	Фактично на:			Абсолютна зміна	
	2019 рік	2020 рік	2021 рік	2020 рік	2021 рік
1. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	-0,33	-0,63	-1,56	-0,30	-0,94
2. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-3,01	-3,00	12,83	0,01	15,83
3. Коефіцієнт автономії (або економічної незалежності)	0,08	0,11	-0,05	0,04	-0,16
4. Показник фінансового левериджу	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
5. Коефіцієнт економічної стійкості	0,08	0,11	-0,05	0,04	-0,16

**Джерело: складено автором на основі економічної звітності*

Як видно з табл. 2.9. показники економічної стійкості ТОВ «ФАВОР», як і показники ліквідності не відповідають нормативним значенням. А саме:

коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами має становити щонайменше 0,1; коефіцієнт маневреності власного капіталу – 0,2; коефіцієнт автономії – 0,5; показник фінансового левериджу – 0,25; а коефіцієнт економічної стійкості – 0,85-0,90. За рахунок невисокого рівня власного капіталу на підприємстві ТОВ «ФАВОР» спостерігається наявність від'ємних значень показників таких, як коефіцієнт забезпеченості власники оборотними коштами та коефіцієнт маневреності власного капіталу. Це спричинено тим, що у підприємства від'ємне значення оборотного капіталу, через низькі показники власного капіталу та значно перевищуючі показники необоротних активів. Коефіцієнт маневреності власного капіталу станом на 01.01.2018 року має позитивне значення, за рахунок від'ємного значення власного оборотного капіталу та від'ємного значення власного капіталу, за рахунок збитків.

Узагальнюючи проведені розрахунки можемо констатувати, що на підприємстві спостерігається позитивна динаміка абсолютних показників з 2019 року до 2020, та дещо негативна їх динаміка у 2021 році в порівнянні з 2020. Це пов'язано зі зменшенням валового прибутку, за рахунок зменшення чистого доходу від реалізації продукції. Загалом ситуація із станом ліквідності та платоспроможності є незадовільною. Так, більшість коефіцієнтів значно менше нормативних значення, або зовсім від'ємні та мають до того ж негативну динаміку за розглянутий період 2019–2021 рр. Також негативним явищем на підприємстві є відсутність власного оборотного капіталу, оскільки власний капітал має невелике абсолютне значення, а необоротні активи навпаки маю більше абсолютне значення. Це свідчить про те, що оборотні активи фінансуються лише за рахунок позикового капіталу. Внаслідок цього підприємство має деякі проблеми з ліквідністю, а отже в майбутньому це може бути підставами для відмови у кредитуванні.

Аналіз і оцінку внутрішньої ділової активності здійснюють у кількісному і якісному вимірах. Кількісні параметри оцінки господарської

діяльності виражаються динамікою синтетичних та аналітичних показників виробничо-економічної діяльності підприємства. У практиці аналітичної роботи ці показники доцільно поєднувати: за абсолютними і відносними значеннями приросту за базисом або за планом, за ефективністю використання виробничих і капітальних ресурсів. Найбільш загальну систему показників кількісної оцінки ділової активності наведено у табл. 2.10.

Таблиця 2.10.

Система показників кількісного виміру ділової активності *

Показники динаміки кількісних змін	Показники ефективності використання ресурсів і капіталу
1. Обсяг реалізації продукції	1. Рентабельність вкладеного капіталу
2. Обсяг валового доходу	2. Рентабельність виробничого капіталу
3. Обсяг чистого прибутку	3. Рентабельність продукції
4. Вартість основних засобів	4. Продуктивність праці працівників
5. Обсяг виробничих запасів	5. Середня заробітна плата працівників
6. Кількість працюючих	6. Матеріаломісткість продукції
7. Приріст валюти балансу	7. Віддача основних засобів
8. Приріст власного капіталу	8. Граничний рівень витрат
9. Обсяг реальних інвестицій	9. Рентабельність реальних інвестицій

**Джерело: складено автором на основі [4]*

Якість економічного зростання можуть характеризувати узагальнюючі показники, які визначають ступінь окупності (оборотності) активів і капіталу.

У сучасних умовах виділяємо господарську діяльність компаній, пов'язану з мобілізацією внутрішніх ресурсів для економічного зростання та активність у зовнішньоекономічному середовищі. Внутрішня діяльність проявляється у збільшенні економічного потенціалу підприємств або у підвищенні ефективності його використання.

Основні показники ділової активності ТОВ «ФАВОР» наведені в таблиці 2.11.

Таблиця 2.11

Показники ділової активності ТОВ «ФАВОР» за 2019-2021 рр.*

№	Показник	Рік			Абсолютне відхилення	
		2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020
1	Коефіцієнт оборотності активів	0,75	2,07	0,77	1,32	-1,30
2	Коефіцієнт оборотності оборотних коштів	1,08	3,81	1,89	2,73	-1,92
3	Коефіцієнт оборотності запасів і витрат	1,96	2,74	74,26	0,78	71,52
4	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	25,75	-	47,92	-25,75	47,92
5	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	1,42	2,34	0,88	0,92	-1,46
6	Коефіцієнт оборотності власного капіталу	9,93	18,19	-15,50	8,26	-33,70

*Джерело: складено автором на основі економічної звітності ТОВ «ФАВОР»

Як видно з табл. 2.11. більшість коефіцієнтів відповідає нормативним значенням, а саме є більшими за 0. Проте переважно негативною є динаміка у 2021 році в порівнянні з 2020, та майже повністю позитивною у 2020 році в порівнянні з 2019 роком. Коефіцієнт оборотності активів на ТОВ «ФАВОР» має нестабільну тенденцію, а саме збільшення у 2020 році на 1,32 в порівнянні з 2019 роком та зменшення на 1,30 у 2021 році в порівнянні з 2020 роком. Слід зазначити, що цей показник є одним із найважливіших показників ефективності використання капіталу і свідчить про швидкість його переходу від рівня виробничих запасів до готової продукції та швидкість перетворення продукції в пряму грошову форму. Враховуючи це, можна стверджувати, що така динаміка свідчить про неефективність використання активів на досліджуваному підприємстві. Коефіцієнт оборотності запасів на ТОВ «ФАВОР» має позитивну тенденцію до збільшення протягом досліджуваного періоду 2019–2021 рр.

Важливим елементом оцінки бізнесу є аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості. Розмір дебіторської заборгованості визначається умовами розрахунків підприємства з покупцями. Послаблення

вказаних умов, як відмічає Н.І. Власюк, має як переваги, так і недоліки. Перевагами є зростання обсягу реалізації та прибутку, а недоліками – нестача оборотних коштів, уповільнення оборотності капіталу, можливість збільшення суми безнадійних боргів [6, с. 174-175].

Так, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості на ТОВ «ФАВОР» в динаміці збільшується з 2019 року до 2020 року.

Таблиця 2.12

**Тривалість операційного та фінансового циклу на
у 2019 - 2021 роках**

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення	
				2020 /2019	2021 /2020
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості (Кдз), оборотів	25,75	-	47,92	-25,75	47,92
Період оборотності дебіторської заборгованості (Пдз), днів	14	-	8	-14	8
Коефіцієнт оборотності запасів (Кз), оборотів	1,96	2,74	74,26	0,78	71,52
Період оборотності запасів (Пз), днів	186	133	5	-53	-128
Довжина операційного циклу, днів	201	133	13	-67	-121
Період обороту кредиторської заборгованості, дні	257	156	416	-101	260
Довжина фінансового циклу, днів	-56	-23	-403	34	-380

**Джерело: складено автором на основі економічної звітності ТОВ*

«ФАВОР»

Коефіцієнт кредиторської заборгованості має неоднозначну динаміку за досліджуваний період, а саме збільшення показника у 2020 році в порівнянні з 2019 роком на 0,92 та зменшення у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 1,46. Схожою є тенденція коефіцієнту оборотності власного капіталу, а саме збільшення у 2020 році в порівнянні з 2019 роком на 8,26 та зменшення у 2021 році в порівнянні з 2020 роком на 33,70.

Період операційного циклу (англомовний аналог – Operating Cycle) – показник ділової активності, який показує час трансформації запасів компанії в гроші. Таким чином, бізнес-цикл підприємства — це час між придбанням

запасів і отриманням готівки за продані товари чи надані послуги (грошові кошти, отримані як від продажу, так і від дебіторської заборгованості).

На підприємстві ТОВ «ФАВОР» довжина операційного циклу має тенденцію до зменшення, це є позитивною динамікою.

Період фінансового циклу (англомовний аналог – Cash Conversion Cycle, Net Trade Cycle) – це період, протягом якого власні оборотні кошти роблять один повний оборот. Показник розраховується як різниця між операційним циклом і середнім періодом погашення кредиторської заборгованості.

Результати розрахунків свідчать, що період обороту кредиторської заборгованості підприємства ТОВ «ФАВОР» є доволі значним та має неоднозначну динаміку, оскільки у 2020 році спостерігається зменшення обороту в порівнянні з 2019 роком, а у 2021 році відбулось збільшення обороту в порівнянні з 2020 роком. Сума періодів оборотності дебіторської заборгованості та оборотності запасів має нижче значення, ніж період оборотності кредиторської заборгованості, саме тому довжина фінансового циклу має негативне значення.

Наявність у підприємства ТОВ «ФАВОР» оборотних активів, їх склад та структура, швидкість обороту та ефективність використання досить суттєво впливають на фінансовий стан підприємства, стабільність його становища на фінансовому ринку, а саме:

- платоспроможність, тобто, можливість погашення у встановлений строк своїх боргових зобов'язань;
- ліквідність - це вибір можливостей підприємства по оплаті заборгованості;
- можливості подальшої мобілізації фінансових ресурсів.

В посткризовий період не менш важливе значення займає аналіз показників рентабельності. Рентабельність показує, наскільки прибуткова діяльність підприємства. Відповідно, чим вищі коефіцієнти рентабельності - тим ефективніша діяльність підприємства. Тому, на сьогоднішній день,

підприємство повинно прагнути добитися більш високих показників, а керівництво повинно визначати шляхи їх зростання [7].

Зауважимо, що загальноприйнятих значень прибутковості, які можна використовувати для аналізу немає. Таким чином, ми оцінюємо зростання всіх показників рентабельності в спостережуваних періодах як позитивну тенденцію. Залежно від того, з чим порівнюють показник прибутку, виділяють дві групи коефіцієнтів рентабельності: рентабельність інвестицій (капіталу); рентабельність продажів.

У групі коефіцієнтів рентабельності інвестицій (капіталу) розраховують два основних коефіцієнти:

- рентабельність сукупного капіталу (або активів);
- рентабельність власного капіталу.

Далі дослідимо показники рентабельності на прикладі досліджуваного підприємства та представимо їх у вигляді таблиці (табл. 2.13).

Таблиця 2.13

Показники рентабельності ТОВ «ФАВОР» у 2019-2021 рр., %

№	Показник	Рік			Абсолютне відхилення	
		2019	2020	2021	2020/2019	2021/2020
1	Рентабельність активів	9,04	6,81	-11,37	-2,22	-18,18
2	Рентабельність власного капіталу (РВК)	119,18	59,76	227,74	-59,42	167,98
3	Рентабельність діяльності	12,00	3,28	-14,69	-8,72	-17,97
4	Рентабельність продукції	13,68	4,90	-15,07	-8,78	-19,97

**Джерело: складено автором на основі економічної звітності ТОВ «ФАВОР»*

Із розрахунків, представлених в табл. 2.13 видно, що рентабельність активів має тенденцію до зменшення протягом всього досліджуваного періоду, а саме у 2020 році в порівнянні з 2019 роком зменшення на 2,22%, а у 2021 році в порівнянні з 2020 роком – на 18,18%. Негативну динаміку також має рентабельність власного капіталу, а саме зменшення на 59,42% у 2020 році в порівнянні з 2019 роком. У 2021 році рентабельність власного капіталу має позитивне значення за рахунок від'ємного значення чистого

прибутку (тобто збитку) та від'ємного значення власного капіталу, оскільки підприємство має непокритий збиток. В 2021 році коефіцієнт рентабельності власного капіталу має позитивне велике значення, через те, що підприємство мало збиток, а також від'ємний результат за першим розділом балансу активів.

Абсолютно негативну динаміку мають показники рентабельності діяльності та рентабельності реалізованої продукції, оскільки як вже зазначалось вище, підприємство мало збиток у 2021 році, а також зменшення чистого доходу від реалізації продукції.

Зазначимо, що розраховані показники рентабельності є лише орієнтовними, а інформаційна база для їх розрахунку обмежена фінансовою звітністю, яка в даному випадку є недостатньою. Для більш детального розрахунку коефіцієнтів прибутковості необхідні дані фінансового, управлінського та стратегічного обліку.

Підсумовуючи, підприємство має менше проблем з ліквідністю, фінансовою стійкістю та структурою капіталу, але має позитивну динаміку економічних показників та позитивну динаміку бізнес-циклу.

Показники економічної стійкості ТОВ «ФАВОР», як і показники ліквідності не відповідають нормативним значенням. А саме: коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами має становити щонайменше 0,1; коефіцієнт маневреності власного капіталу – 0,2; коефіцієнт автономії – 0,5; показник фінансового левериджу – 0,25; а коефіцієнт економічної стійкості – 0,85-0,90. За рахунок невисокого рівня власного капіталу на підприємстві ТОВ «ФАВОР» спостерігається наявність від'ємних значень показників таких, як коефіцієнт забезпеченості власники оборотними коштами та коефіцієнт маневреності власного капіталу. Це спричинено тим, що у підприємства від'ємне значення оборотного капіталу, через низькі показники власного капіталу та значно перевищуючі показники необоротних активів. Коефіцієнт маневреності власного капіталу станом на 01.01.2018 року має позитивне значення, за рахунок від'ємного значення власного

оборотного капіталу та від'ємного значення власного капіталу, за рахунок збитків.

Більшість коефіцієнтів ділової активності відповідає нормативним значенням, а саме є більшими за 0. Проте переважно негативною є динаміка у 2021 році в порівнянні з 2020, та майже повністю позитивною у 2020 році в порівнянні з 2019 роком. Коефіцієнт оборотності активів на ТОВ «ФАВОР» має нестабільну тенденцію, а саме збільшення у 2020 році на 1,32 в порівнянні з 2019 роком та зменшення на 1,30 у 2021 році в порівнянні з 2020 роком. Слід відмітити, що даний коефіцієнт є одним із найважливіших показників ефективності використання капіталу і вказує на швидкість його переходу зі стадії виробничих запасів у готову продукцію та швидкість перетворення продукції у безпосередньо грошову форму. Враховуючи це, можна стверджувати, що така динаміка свідчить про неефективність використання активів на досліджуваному підприємстві. Коефіцієнт оборотності запасів на ТОВ «ФАВОР» має позитивну тенденцію до збільшення протягом досліджуваного періоду 2019–2021 рр.

2.3. Оцінка рівня економічної безпеки ТОВ «ФАВОР»

Банкрутство або неплатоспроможність є категоріями ринкової економіки, що характеризують фінансовий стан суб'єктів господарювання. Відповідно до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом" банкрутство - це визнана арбітражним судом неспроможність суб'єкта господарювання виконати свої зобов'язання перед кредиторами та здійснити обов'язкові платежі протягом трьох місяців після сплати термін і відновити платоспроможність тільки при ліквідації. З метою запобігання банкрутства та виявлення ознак економічної кризи, необхідно здійснити економічний аналіз господарської діяльності підприємства за максимально тривалий період його фінансування, щоб виявити негативні та позитивні фактори бізнесу, внутрішні та зовнішні

чинники економічної нестабільності, повна реалізація економічного потенціалу тощо. [41].

Тому ми оцінюємо ймовірність банкрутства підприємства ТОВ «ФАВОР» як предмет дослідження, нами були обрані три дискримінаційні моделі відомих зарубіжних економістів та одну модель вітчизняного економіста: модель Альтмана; модель Ліса; модель Таффлера і Тішоу; Модель Терещенка.

У Сполучених Штатах найбільш поширеним підходом до аналізу ризиків банкрутства компаній є підхід Альтмана, полягає в наступному:

- формується набір окремих фінансових показників підприємства, які на підставі попереднього аналізу мають найбільше відношення до властивості банкрутства. Сукупність таких показників (N) у N-вимірному просторі, утворює гіперплощину, яка щонайкраще відокремлює успішні підприємства від підприємств-банкрутів, на підставі даних дослідженої статистики. Виходячи з даних розрахунків, будемо таблицю 2.14 оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ФАВОР».

Таблиця 2.14

**Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «ФАВОР» за 2017-2021 рр.
(модель Альтмана)***

Фінансові показник	Роки				
	2017	2018	2019	2020	2021
X1 – коефіцієнт забезпечення власними обіговими коштами	0,90	0,94	0,95	0,95	0,99
X2 – рентабельність активів за нерозподіленим прибутком	-0,63	-0,46	-0,50	-0,83	-0,39
X3 – рентабельність активів по ЕБІТ	0,57	0,25	0,01	0,01	0,01
X4 – коефіцієнт співвідношення власного та позикового капіталу	-0,38	-0,31	-0,33	-0,45	-0,28
X5 – коефіцієнт обігу усіх активів	0,94	0,29	0,01	0,01	0,01
Z-Альтмана = $1,2 \cdot X1 + 1,4 \cdot X2 + 3,3 \cdot X3 + 0,6 \cdot X4 + 1,0 \cdot X5$	2,8	1,4	0,3	-0,2	0,5

**Розраховано автором на основі власних даних*

Аналіз результатів розрахунків за моделлю Альтмана показує, що фактичні значення Z-рахунку дуже суттєво відрізняються за показниками

протягом досліджуваного періоду: показник 2011 року становить 2, 8, що свідчить про низьку ймовірність настання неплатоспроможності; за показником 2012 року можна зробити висновок, що ймовірність настання неплатоспроможності зменшилася до середнього рівня Індекс за 2012 рік свідчить про те, що ймовірність неплатоспроможності знизилася до середнього рівня. Британський економіст В. Ліс розробив чотири факторну модель оцінювання фінансового стану. При $T_L > 0,037$ рівень фінансового стану вважається високим, а ймовірність банкрутства невеликою. Виходячи з даних розрахунків, будемо таблицю 2.15 оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ФАВОР».

Таблиця 2.15

**Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «ФАВОР» за 2017-2021 рр..
(модель Ліса)**

Фінансовий показник	Роки				
	2017	2018	2019	2020	2021
X1 – частка оборотних засобів в активах	0,90	0,94	0,95	0,95	0,99
X2 – рентабельність активів за прибутком від реалізації	-0,06	-0,01	-0,08	-0,11	-0,09
X3 – рентабельність активів за не розподіленим прибутком	-0,63	-0,46	-0,50	-0,83	-0,39
X4 – коефіцієнт співвідношення власного та залученого капіталу	-0,38	-0,31	-0,33	-0,45	-0,28
Z-Ліса = $0,063 * X1 + 0,092 X2 + 0,057 * X3 + 0,001 * X4$	0,01	0,03	0,02	0,002	0,03

**Розраховано автором на основі власних даних*

Аналізуючи результати розрахунків за даними табл. 2.15, спостерігається наступна тенденція: за моделлю Ліса значення показника за весь досліджуваний період не перевищує теоретичного значення 0, 037, тому можна зробити висновок, що ймовірність банкрутства є дуже високою.

За методикою британських вчених Р. Таффлера та Г.Тішоу для оцінки ризику банкрутства компанії використовується чотирифакторна прогнозна модель розрахунку Z-рахунку: якщо значення Z-рахунку більше 0, 3, то компанія має низький ризик банкрутства та стабільну фінансову структуру, якщо менше 0, 2- то вона має низький ризик банкрутства та стабільну фінансову структуру. компанія вважається такою, що має високий ризик

неплатоспроможності. Виходячи з даних розрахунків, будуюмо табл. 2.16 оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ФАВОР».

Таблиця 2.16

**Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «ФАВОР» за 2017-2021 рр.
(модель Таффлера і Тішоу)**

Фінансовий показник	Роки				
	2017	2018	2019	2020	2021
X1 – коефіцієнт покриття зобов'язань чистим прибутком	-0,070	-0,010	-0,060	-0,002	-0,001
X2 – доля оборотних активів, сформованих за рахунок зобов'язань	0,90	0,94	0,95	0,95	0,99
X3 – доля поточних зобов'язань у валюті балансу	1,14	1,17	1,21	1,43	0,92
X4 – коефіцієнт обігу усіх активів	0,79	0,25	0,01	0,01	0,01
Z-Таффлера = $0,53 \cdot X1 + 0,13 \cdot X2 + 0,18 \cdot X3 + 0,16 \cdot X4$	0,41	0,37	0,35	0,38	0,29

**Розраховано автором на основі власних даних*

Аналіз результатів розрахунків у табл.2.16 свідчить про таку тенденцію: за моделлю Таффлера та Тішоу критичне значення Z не опускається до 0, 2, але у 2019 році показник опускається нижче 0, 3, що свідчить про середній ризик банкрутства; у період з 2011 по 2018 рік величина показника свідчить про те, що компанія має добрий фінансовий стан.

Таблиця 2.17

**Оцінка ймовірності банкрутства ТОВ «ФАВОР» за 2017-2021 рр.
(модель Терещенка)**

Фінансові показник	Роки				
	2017	2018	2019	2020	2021
X1 відношення грошових надходжень до зобов'язань;	0,9	0,9	0,9	0,9	0,9
X2 відношення валюти балансу до зобов'язань;	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6	-0,6
X3 відношення чистого прибутку до середньорічної суми активів;	0,79	0,25	0,01	0,01	0,01
X4 відношення прибутку до чистого доходу;	-0,13	-0,05	-3,80	-3,90	-3,40
X5 відношення виробничих запасів до чистого доходу;	-0,13	-0,02	-0,10	-0,11	-0,08
X6 відношення виручки до основного капіталу.	-0,18	-0,15	-6,02	-14,01	-17,28
Z-ТЕР = $1,5 \cdot X1 + 0,08 \cdot X2 + 10 \cdot X3 + 5 \cdot X4 + 0,3 \cdot X5 + 0,1 \cdot X6$	8,5	3,4	- 18.3	- 19.8	- 16,9

Модель О. Терещенка має три нормативні значення для оцінки ймовірності банкрутства підприємства: коли $ZTEP > 2$, банкрутство не загрожує; коли $1 < ZTEP < 2$ – фінансова стійкість порушена; коли $0 < ZTEP < 1$ – існує загроза банкрутства. Тобто, коли $ZTEP > 2$, підприємство має добрі довгострокові перспективи; коли $0 < ZTEP < 1$, банкрутство є ймовірним [23]. Виходячи з даних розрахунків, будуюмо таблицю 2.17 оцінки ймовірності банкрутства ТОВ «ФАВОР». На основі цього розрахунку та даних, отриманих у попередній таблиці, буде підготовлено зведену таблицю 2.18 оцінки ймовірності банкрутства, в якій показник буде віднесено до кожної групи ймовірності банкрутства.

Таблиця 2.18

Порівняльна характеристика результатів моделювання банкрутства підприємства з використанням різних методик

Моделі ймовірності банкрутства	Ймовірність банкрутства	Нормативне значення	Роки				
			2017	2018	2019	2020	2021
Модель Альтмана	Мала	$> 2,99$	-	-	-	-	-
	Можлива	$2,675 < 2,99$	2,8	-	-	-	-
	Велика	$1,81 < 2,675$	-	-	-	-	-
	Банкрут	$< 1,81$	-	1,4	0,3	-0,2	0,5
Модель Ліса	Мала	$> 0,037$	-	-	-	-	-
	Можлива	-	-	-	-	-	-
	Велика	$< 0,037$	0,01	0,03	0,02	0,002	0,03
	Банкрут	-	-	-	-	-	-
Модель Таффлера	Мала	$> 0,3$	0,41	0,37	0,35	0,38	-
	Можлива	$0,2 < 0,3$	-	-	-	-	0,29
	Велика	$< 0,2$	-	-	-	-	-
	Банкрут	-	-	-	-	-	-
Модель Терещенка	Мала	> 2	8,5	3,4	-	-	-
	Можлива	$1 < 2$	-	-	-	-	-
	Велика	$0 < 1$	-	-	-	-	-
	Банкрут	< 0	-	-	- 18,3	- 19,8	- 16,9

На основі даних, згрупованих у таблиці 2.18, можна зробити висновок, що три з чотирьох моделей, обраних для оцінки ймовірності банкрутства ТОВ "ФАВОР", вказували на банкрутство, яке свідчило про погіршення фінансових результатів діяльності компанії та порушення механізмів її економічної безпеки.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ СВІТОВОГО ДОСВІДУ

3.1. Обґрунтування заходів спрямованих на поліпшення економічної безпеки підприємства

Аналіз наукових результатів літературних джерел дозволив визначити основні загрози фінансово-економічній безпеці підприємств наступним чином: Макросередовищні загрози: стан національної економіки, рівень податкового навантаження, коливання валютного курсу, високий рівень інфляції, фінансова залежність від інших країн, несприятливий інвестиційний клімат, відтік кваліфікованих кадрів та скорочення пропозиції робочої сили; - Мікроекологічні загрози: зростання споживчих цін, зниження якості сировини та матеріалів, недостатня ділова активність учасників ринку; Загрози у внутрішньому середовищі: нераціональне використання фінансових і матеріальних ресурсів, низька кваліфікація персоналу, недостатність резервів і страхових фондів, низька конкурентоспроможність продукції [2].

На основі аналізу думок науковців пропонується під фінансовою безпекою підприємств розуміти діяльність, пов'язану з управлінням ризиками та захистом прибутку від зовнішніх і внутрішніх загроз, що гарантує стабільний розвиток підприємства.

На сучасному етапі розвитку української економіки без системного підходу неможливо ефективно забезпечити фінансову безпеку компаній. Тому актуальним є завдання створення механізму управління фінансовою безпекою підприємств, який є вираженням глобального бачення організації цієї системи.

Важливою частиною дослідження механізмів управління фінансовою безпекою підприємств є аналіз функцій, які виконують ці механізми.

Основними функціями системи управління безпекою в компанії є планування (планування і прогнозування), організація і регулювання, стимулювання і контроль. [6]

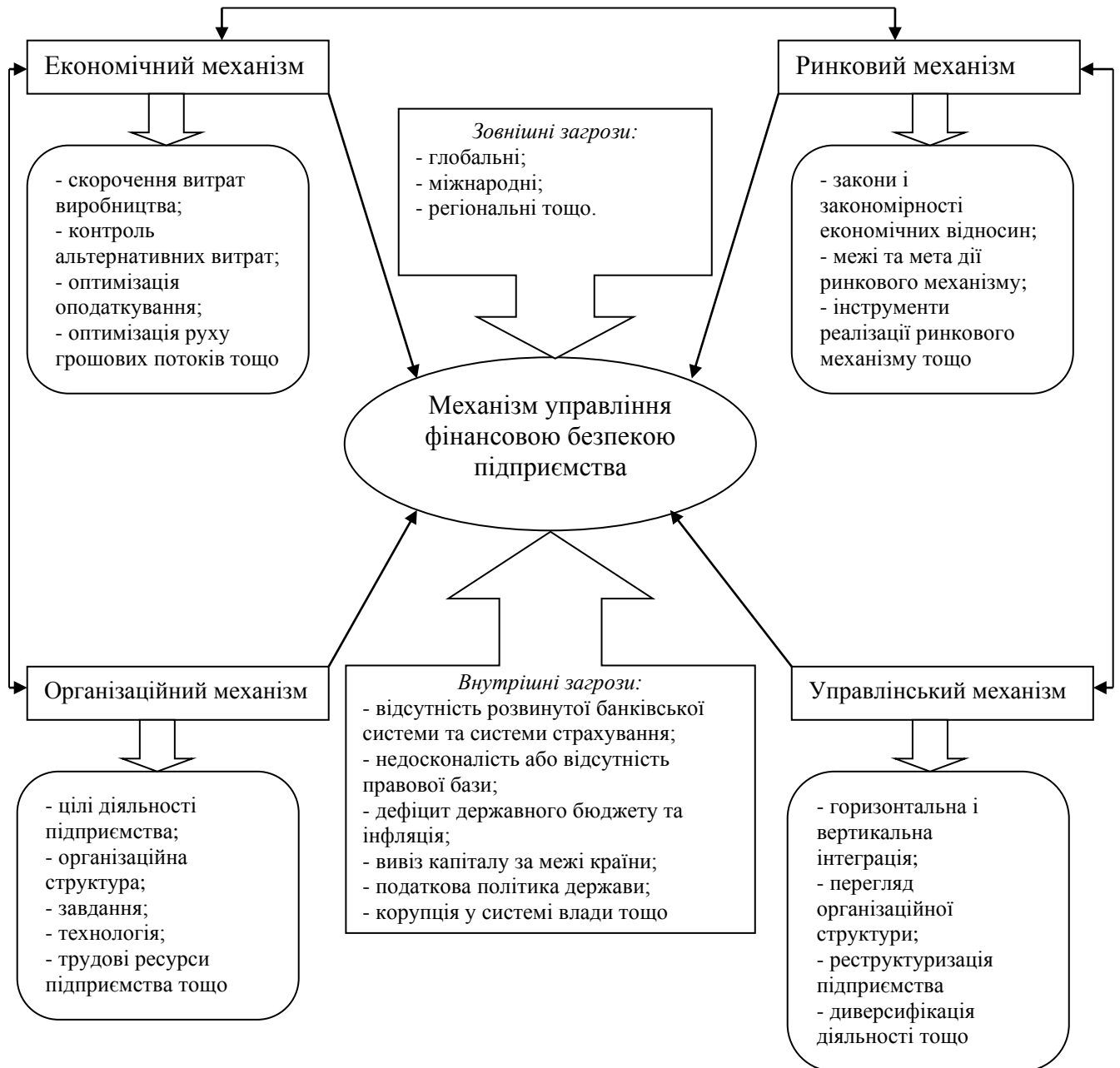

Рис. 3.1. Схема взаємозв'язку механізмів економічного регулювання [49]

В рамках механізмів управління фінансовою безпекою підприємств слід виділити взаємозалежності з національною фінансовою безпекою. Тому

необхідно показати вплив інших механізмів економічного регулювання на механізми управління фінансовою безпекою підприємств. (рис. 3.1)

Процес забезпечення економічної безпеки підприємства можна визначити наступним чином - розуміти процес запобігання масштабним збиткам, що призвела до негативного впливу на економічну безпеку підприємств у різних аспектах їхньої фінансово-господарської діяльності.

У сучасному економічному середовищі низка загроз може зачепити фінансові інтереси компанії і в довгостроковій перспективі негативно вплинути на її фінансову стабільність, платоспроможність та загальний фінансовий стан.

Загрози з боку зовнішнього середовища в основному зумовлені об'єктивними процесами: глобалізацією фінансових відносин, високим ступенем інтеграції, поглибленням проблем обмеженості ресурсів, посиленням конкуренції та конфліктів між державами у сфері завоювання світового економічного простору.

Внутрішні загрози є наслідком не ефективної фінансово-економічної політики керівництва компанії, нераціональної розстановки пріоритетів фінансового менеджменту та швидкого реагування на негативні тенденції в діяльності компанії.

Переходячи безпосередньо до SWOT-аналізу, створюється матриця ймовірності/впливу ТОВ "ФАВОР". З одного боку матриці розміщуються фактори зовнішнього середовища, які мають позитивний вплив на компанію (можливості), а з іншого боку - фактори зовнішнього середовища, які мають негативний вплив на компанію (загрози).

Така матриця представлена в таблицях 3.5 та 3.6. Матриці дозволяють оцінити ступінь важливості факторів для компанії на трьох рівнях: високому, середньому та низькому.

Таблиця 3.5.

**Матриця «вірогідність/вплив» для позиціонування можливостей
зовнішнього середовища ТОВ «ФАВОР»**

Вірогідність			
Дія	Висока	Середня	Слабка
Сильне	1. Не повністю задоволений попит на продукцію 2. Стійкий попит на продукцію 3. Впровадження в нові сегменти ринку	1. Вдосконалення технології виробництва 2. Зниження цін на сировину і готову продукцію	1. Зниження податків і мит 2. Поява нових виробників
Помірне	1. Вільний вхід на ринок 2. Вдосконалення менеджменту	1. Розорення і відхід підприємств-виробників	1. Зміни переваг споживачів
Слабке	1. Невдала поведінка конкурентів	1. Відсутність зарубіжних конкурентів	1. Державна підтримка підприємств

Як бачимо з табл. 3.5., слабку вірогідність та слабкий вплив на підприємство має «державна підтримка підприємства», тобто вірогідність такої події є мала, але навіть якщо підприємство отримає державну підтримку, то її вплив на підприємство буде малим. На противагу вірогідність події «не повністю задоволеного попиту на продукцію» є високою і вплив на підприємство буде сильний.

Аналізуючи загрози зовнішнього середовища (табл. 3.6.), то можемо сказати, що вплив події «погіршення політичної обстановки» має низьку вірогідність та низький вплив на підприємство, проте «несприятлива економічна ситуація в країні» має вже високу вірогідність та матиме сильний вплив на підприємство.

З аналізу таблиць 3.5 та 3.6 можна зробити наступні висновки. Результати наведені в першій колонці таблиці як окремі фактори зовнішнього середовища, у другій колонці - як вагові коефіцієнти відносної важливості, визначені експертами, а в третій колонці - як бали впливу на організацію,

визначені за шкалою, обраною експертами.

Таблиця 3.6.

Матриця «вірогідність/вплив» для позиціювання загроз зовнішнього середовища ТОВ «ФАВОР»

		Вірогідність		
		Висока	Середня	Низька
Дія	Сильне	1. Несприятлива економічна ситуація в державі	1. Збої в постачаннях продукції	1. Поява товарів-субститутів 2. Поява нових фірм на ринку 3. Посилення конкуренції
	Помірне	1. Зниження рівня життя населення 2. Зростання податків і мит	1. Посилювання законодавства	1. Поява принципово нового товару 2. Скачки курсів валют 3. Зміна купівельних переваг
	Слабке	1. Зміна рівня цін	1. Зростання темпів інфляції	1. Погіршення політичної обстановки

Зважена оцінка впливу фактору на організацію визначається як добуток ваги фактору та балу. Для здобуття більш повної оцінки ситуації, необхідно отримані дані ранжувати в порядку убудання їх впливу та дії в табл. 3.7.

Таблиця 3.7.

Зовнішні можливості і загрози ТОВ «ФАВОР»

Можливості	Загрози
Вдосконалення технології виробництва	Зростання податків і мит
Стійкий попит на продукцію	Пониження рівня цін
Зниження податків і мит	Зростання темпів інфляції
Зниження цін на сировину і матеріали	Посилювання законодавства
Відсутність зарубіжних конкурентів	Зниження рівня життя населення
Не повністю задоволений попит на продукцію	Зміна купівельних переваг
Державна підтримка малих підприємств	Поява товарів-субститутів
Поліпшення рівня життя населення	Скачки курсів валют
Вдосконалення менеджменту	Несприятлива економічна ситуація в державі
Розорення і відхід фірм-виробників	Посилення конкуренції
Підвищення рівня цін	Поява нових виробників
Вільний вхід на ринок	Поява принципово нового товару
Впровадження в нові сегменти ринку	Збої в постачаннях продукції
Невдала поведінка конкурентів	Погіршення політичної обстановки

Можна визначити, які конкретні зовнішні фактори мають найбільший позитивний або негативний вплив на бізнес, як показано в таблиці 3.7.

Внутрішню структуру організації також називають внутрішнім середовищем. Це включає в себе функціональну корпоративну структуру, яка забезпечує управління, розробку та тестування нових продуктів, просування продуктів до клієнтів, продаж, послуги та відносини з постачальниками та іншими зовнішніми організаціями. Внутрішнє середовище також включає навчання співробітників та інформаційні системи.

Таким чином, аналіз внутрішнього середовища - це оперативний аналіз функціональних сфер діяльності організації, метою якого є виявлення її сильних і слабких сторін, як показано в таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Сильні і слабкі сторони ТОВ «ФАВОР»

Сильні сторони	Слабкі сторони
Достатня популярність	Вузький асортимент продукції
Імідж на ринку	Збої в постачанні
Фокусування на споживачі	Середній рівень цін
Високий контроль якості	Не упроваджена система ІСО-9000
Висока рентабельність	Не повна завантаженість виробничих потужностей
Зростання оборотних коштів	Слабка структура управління
Наявність джерела фінансування	Неучасть персоналу в ухваленні управлінських рішень
Сучасні технології виробництва	Вузька спеціалізація
Продумана стратегія у сфері діяльності	Непридатність продукції в інших областях
Висока кваліфікація персоналу	Слабкість в створенні нових видів продукції
Хороша мотивація персоналу	Застаріле устаткування
Конкурентноздатна цінова політика	Залежність від постачальників комплектуючих
Налагоджена збутова мережа	

Як бачимо з табл. 3.8., до сильних сторін можна віднести: достатню популярність підприємства, хорошу репутацію на ринку, високий контроль якості. Отже, зведемо результати в загальну таблицю для SWOT-аналізу ТОВ «ФАВОР», використовуючи основні моменти зі списків слабких, сильних сторін підприємства, загроз і можливостей для нього.

Отже, мета організації – вихід на регіональні ринки. Для здійснення поставленого завдання керівництво ТОВ «ФАВОР» планує наступне:

- зміцнити свої позиції на ринку Києва;
- вийти на ринок міст Житомира та Одеси;
- налагодити виробництво на ринках інших регіонів;

На основі даних про організацію, можна побудувати наступну SWOT-таблицю (табл. 3.9).

Таблиця 3.9

SWOT-аналіз ТОВ «ФАВОР»

	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Внутрішнє середовище	<ol style="list-style-type: none"> 1. Відносно невеликий штат організації. 2. Молодий і перспективний колектив. 3. Гнучка політика керівництва. 4. Порівняно недорогі початкові матеріали. 5. Хороша репутація у клієнтів. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Брак власного устаткування. 2. Брак власної робочої сили. 3. Невеликий офіс. 4. Відсутність єдиного цеху. 5. Додаткові транспортні витрати. 6. Недостатньо високий прибуток.
Зовнішнє середовище	<p>Можливості (O)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розширення виробничої лінії. 2. Вихід на нові ринки. 3. Налагодження роботи з постачальниками інших регіонів. 4. Вдосконалення технології виробництва. 5. Зниження податків і мит 	<p>Загрози (T)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поява нових конкурентів. 2. Збільшення цін на матеріали. 3. Зростаючий конкурентний тиск. 4. Зниження репутації. 5. Банкрутство.

На основі отриманих даних ми можемо визначити стратегії, які ТОВ «ФАВОР» може використовувати для успішного розвитку:

1. Переваги (S).
 - а) Можливості (O):

- стратегія концентрованого зростання. Можливий вихід на нові ринки. Підходить, наприклад, для відкриття виробництва в Житомирі;

- стратегія інтегрованого зростання, тобто зворотна вертикальна інтеграція. Дуже ефективним буде придбання продукції у існуючих постачальників. Така політика зменшить витрати компанії в майбутньому.

b) Небезпеки (Т):

- стратегія концентрованого зростання. У цьому випадку доречно запропонувати іншу послугу, наприклад продаж рису. Такий крок підвищить конкуренцію, а отже збільшить кількість клієнтів;

- стратегія інтегрованого зростання, тобто горизонтальна інтеграція. Придбання компаній-конкурентів. Це дозволить покращити виробничу базу та збільшити виробничі потужності підприємства. На одного гравця стане менше.

2. Недоліки (F).

a) Можливості (О):

- стратегія концентрованого зростання. Оскільки ТОВ «ФАВОР» має більше слабких сторін, ніж сильних сторін, найефективнішим заходом є зміцнення позицій на ринку. Це і створення позитивного та стійкого іміджу в Києві та області, збільшення кількості клієнтів тощо;

- Стратегія зниження собівартості доцільна ще й тому, що прибуток підприємства низький, а ціни на матеріали ростуть. Орієнтовна вартість вимагатиме значних фінансових витрат, тому поріг вартості варто знизити вже зараз. Наприклад, шукайте постачальників з нижчими цінами.

b) Небезпеки (Т):

- диверсифікована стратегія зростання, тобто горизонтальна диверсифікація. Компанія ТОВ «ФАВОР» починається з впровадження нової послуги;

- стратегія централізованої диверсифікації. ТОВ «ФАВОР» може почати пропонувати нову послугу на основі існуючої, наприклад, упаковку з

більш щільних матеріалів. Такі дії дозволять отримати більший прибуток без витрат на нове обладнання. Зросте й конкуренція.

Наступним етапом SWOT-аналізу є оцінка факторів внутрішнього середовища організації. Для цього використовується метод визначення профілю внутрішнього середовища. По кожному фактору дається експертна оцінка його важливості.

Аналіз факторів внутрішнього і зовнішнього середовища та їх класифікація за ступенем впливу на функціонування організації дає змогу скласти детальний перелік сильних і слабких сторін організації, а також загроз і можливостей. Визначення зв'язків між найвпливовішими сильними та слабкими сторонами організації, загрозами та можливостями у зовнішньому середовищі є останнім кроком у процесі SWOT-аналізу. Для генерації залежностей була створена матриця SWOT-аналізу (табл. 3.10).

Таблиця 3.10.

Матриця SWOT-аналізу для ТОВ «ФАВОР»

Теперішні	Вплив											Майбутні
	Можливості					Загрози						
Сильні сторони	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	Можливості	
S1	2	2	2	0	2	0	2	0	1	3	14	O1
S2	1	0	1	0	0	1	4	0	0	0	8	O2
S3	1	0	2	1	0	1	1	1	0	0	7	O3
S4	1	2	2	2	1	2	2	1	0	2	15	O4
S5	1	0	1	2	1	0	2	1	1	0	9	O5
Слабкі сторони											Загрози	
W1	1	0	0	0	2	2	2	1	0	2	-10	T1
W2	2	1	1	2	0	0	1	0	0	0	-7	T2
W3	0	1	0	0	2	0	1	0	1	1	-6	T3
W4	2	1	2	1	0	0	1	1	1	2	-11	T4
W5	1	2	2	1	2	0	1	2	2	2	-15	T5
	0	-1	3	1	-2	2	3	-1	-2	-4	1	

На перетинах SWOT у балах зазначено оцінку експертами взаємного впливу. Загальний підсумок балів за рядками і стовпчиками вказує на пріоритет, з яким ті чи інші чинники враховуються при формулюванні стратегій.

На основі результатів SWOT-аналізу буде розроблена матриця стратегічних заходів. [8]:

SO - Заходи, необхідні для розвитку сильних сторін та підвищення корпоративної стійкості.

WO - заходи, які необхідно провести, долаючи слабкі сторони і використовуючи представлені можливості;

ST - Використання сильних сторін організації для запобігання загрозам.

WT - заходи, які мінімізують слабкі сторони для запобігання загроз.

Методи та інструменти системи управління фінансовою безпекою підприємства (табл. 3.11) були розглянуті для того, щоб розглянути проблеми системи економічної безпеки та розробити заходи щодо підвищення її ефективності.

Ефективне управління фінансово-економічною стійкістю компанії вимагає ефективної системи фінансового менеджменту, здатної забезпечити компроміс між інтересами розвитку компанії, забезпеченням достатнього обсягу фінансових ресурсів і платоспроможності. Основними стратегічними цілями компанії повинні бути максимізація прибутку, оптимізація структури капіталу та забезпечення економічної стабільності, забезпечення інвестиційної привабливості компанії та підвищення конкурентоспроможності компанії на ринку.

Процес забезпечення економічної безпеки підприємства є досить складним і охоплює широке коло елементів, найбільш оптимально поєднавши які підприємство матиме змогу забезпечити свій стабільний розвиток. Тому для того, щоб забезпечити безперебійне функціонування компанії та уникнути зовнішніх і внутрішніх загроз, необхідно забезпечити її фінансову та економічну безпеку. З іншого боку, для ефективної реалізації економічної безпеки підприємства необхідно розробити та впровадити механізм забезпечення економічної безпеки підприємства.

Таблиця 3.11.

Шляхи вдосконалення механізму управління економічною безпекою підприємства

Методи	Інструменти	Заходи
Інституційно-правові	творення відділу економічної безпеки та його імплементація в організаційну структуру управління підприємством	<ul style="list-style-type: none"> – запровадження моніторингу рівня економічної безпеки та її складових; – прогнозування ризиків та розробка заходів з їх нейтралізації; – коригування планових показників діяльності у контексті забезпечення економічної безпеки; – розробка системи правил та режимів безпеки.
	Виділення сектора економічної безпеки в межах юридичного відділу	<ul style="list-style-type: none"> – створення інструкцій про матеріальну відповідальність та захист комерційної таємниці; – моніторинг законодавства та захист підприємства від дій і рішень органів державного управління; – управління інституційними характеристиками безпеки в межах юридичних відносин із контрагентами; – реєстрація документів, прав власності.
Інформаційні	Створення механізму оперативного реагування на загрози інформаційній безпеці та поширення негативної інформації про підприємство	<ul style="list-style-type: none"> – аналіз, облік комерційної інформації; – створення надійної системи захисту інформації та каналів її проходження; – використання сучасних технологій захисту інформації (систем кодування і шифрування)
Організаційно-технологічні	Підвищення ефективності управління безпекою	- впровадження на підприємстві міжнародних систем управління якістю.
Економічні	Підвищення економічної ефективності використання ресурсів підприємства	<ul style="list-style-type: none"> – реалізація заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання господарських ресурсів; – оцінка рівня сучасності та продуктивності матеріально-технічної бази, пошук резервів їх
Економічні		<ul style="list-style-type: none"> покращення; – підвищення рентабельності активів та конкурентоспроможності підприємства.
	Створення передумов розвитку підприємства Забезпечення доступу до ресурсів та ринків	<ul style="list-style-type: none"> – фінансування заходів із прогнозування розвитку ринкової кон'юнктури, інституціонального регламентування фінансово-господарської діяльності та ресурсного забезпечення
Адміністративні	Встановлення фізичного захисту та автоматизованих систем безпеки	<ul style="list-style-type: none"> – введення режимів входу/виходу персоналу та відвідувачів; – створення перешкод для доступу до охоронного майна.
Соціально-психологічні	Підвищення рівня мотивації персоналу в системі безпеки підприємства	<ul style="list-style-type: none"> - реалізація заходів матеріального стимулювання; – створення ефективної системи морального заохочення працівників; – розробка правил поведінки; – створення атмосфери корпоративного духу

Основою механізму забезпечення економічної безпеки підприємства є системне поєднання конкретних засобів, методів, важелів та створених на основі принципу забезпечення економічної безпеки інформаційно-аналітичних матеріалів, які об'єктивно існують як майнові права та

створюються правлінням забезпечувача для суб'єктів товариства з метою реалізації та захисту їх фінансових інтересів.

Важливо визначити коло питань, яким слід приділити особливу увагу для запобігання загрозам економічної безпеки:

- забезпечення та підтримання високого рівня кваліфікації співробітників у будь-який час;
- забезпечення розвитку технічної та технологічної компетенції та потенціалу компанії для досягнення необхідного рівня конкурентоспроможності;
- підвищення ефективності управління;
- забезпечення економічної стабільності та економічного зростання підприємства.

3.2. Прогнозовані показники діяльності та економічної безпеки підприємства

У сучасних умовах серйозно змінюються форми фінансових відносин. Ринково-економічне становлення в Україні полягало не лише в роздержавленні економіки, приватизації підприємств, їх демонополізації з метою створення вільного економічного сектора, розвитку конкуренції, лібералізації цін і зовнішньоекономічних зв'язків. Крім того, проведено фінансове оздоровлення суб'єктів господарювання, створено відповідну систему фінансових зв'язків. Корпоративні фінанси в рамках загальної системи фінансових зв'язків характеризують процес створення, розподілу та видачі пенсій в компаніях різних галузей. національного господарства та відображають їх платоспроможність.

Для рішення будь якої економічної задачі, необхідно спочатку її чітко сформулювати і встановити строки, тому що ефективна діяльність підприємств в умовах ринкової економіки можлива лише за умови розробки планів розвитку, фінансових планів та виробничих програм.

Опрацювання та уточнення фінансових планів підприємства базується на системі прогресивних техніко-економічних норм і нормативів та умов організації роботи в плановому періоді. Крім того, ефективне функціонування компаній багато в чому залежить від достовірності, з якою вони прогнозують довгострокові та короткострокові перспективи свого розвитку, тобто прогнози. Тому одним із основних завдань фінансового менеджменту є постійне планування та прогнозування грошових потоків, забезпечення своєчасних розрахунків з кредиторами та постачальниками, підтримання поточної ліквідності та платоспроможності на задовільному рівні, можливість розробки оптимальних варіантів структури балансу, забезпечення своєчасного оплата. Розрахунки з підрядниками та постачальниками, забезпечення постійного планування та прогнозування грошових потоків. що є передумовою стабільності компанії.

Основою механізму контролю політики платоспроможності підприємства в системі її елементів є планування ряду показників фінансового стану підприємства. У процесі планування визначаються основні показники ліквідності активів, економічної стійкості та ділової активності фінансових менеджерів підприємства.

Одним із методів прогнозування фінансового стану підприємства є метод складання прогнозного балансу підприємства. Вихідні дані будуть наступними:

1. Період прогнозування складає три місяці: січень, лютий, березень;
2. Очікуваний обсяг реалізації –21124480 грн.;
3. Розрахунки з покупцями здійснюються негайно на 40% продажів, строк кредиту становить 30 днів, ціна купівлі товарів становить 85% від продажів, витрати на обіг становлять 6% від продажів, а середній строк оборотності капіталу, вкладеного в оборотні активи, становить 75 днів.
4. Сума кредиту від постачальників становить у середньому 60% від закупівельної ціни товарів, середній строк надання кредиту на товари

становить 40 днів, а запаси, отримані як термінові або авансові платежі, становлять у середньому 40% від закупівельної ціни

5. Середній запас товарів на складі відповідає потребам півтора місяця, а обсяг закупаваних товарів відповідає потребам досліджуваного періоду. Розмір власного капіталу (СК) становить 451 000 грн.

6. Довгострокові активи повністю формуються за рахунок капіталу.

7. Сума необоротних активів становить 1579000 грн.

8. Поточні зобов'язання оплачуються для погашення авансів, позабюджетних платежів, страхування, оплати праці, розрахунків з учасниками та внутрішніх розрахунків таким чином. 70% - терміново, 30% - у разі виникнення заборгованості, середній строк - 30 днів.

9. З урахуванням існуючих боргів, які підлягають або підлягатимуть погашенню в наступному періоді, сума заборгованості перед постачальниками має становити 1 282 000 грн.

10. Комерційні витрати, що припадають на залишок непроданих товарів на кінець звітного періоду, склали 32 000 гривень, а середня частка комерційних витрат, що припадають на залишок товарів, становить 4%. З наведених даних випливає, що термін погашення зобов'язань перед постачальниками настає раніше, ніж відбувається обіг коштів, вкладених у оборотні активи. Для заготовлення товарно-матеріальних цінностей потрібно залучення додаткового капіталу, який відповідає 40% купівельної вартості з урахуванням того, що 60% придбаних товарів надходять на умовах післяплати.

Щоб підготувати прогнозний баланс, необхідно.

1. Визначити максимально можливу суму позикового капіталу.

2. Розрахувати очікувану суму власного оборотного капіталу, оцінивши зміни власного капіталу і необоротних активів таким чином.

3. Підготувати зведений баланс на основі таких основних груп аналізу: власний і позиковий капітал, основні засоби та оборотні активи.

4. Деталізувати склад і розмір статей активу і пасиву на основі результатів заключного аналізу оборотності статей балансу і структурного аналізу балансу.

5. Проаналізувати прогнозований баланс з точки зору ліквідності.

Для того щоб визначити максимально можливу суму позикового капіталу, яку може зібрати компанія, необхідно розрахувати розмір кредиторської заборгованості.

Для цього проводяться такі розрахунки:

1. Визначимо закупівельну вартість товару (ЗВТ):

$$\text{ЗВТ} = (21124480 \cdot 85) / 100 = 17935000 \text{ грн.}$$

2. Розрахуємо витрати обігу (ВО) та суму прибутку від реалізації (П):

$$\text{ВО} = (21124480 \cdot 6) / 100 = 1266000 \text{ грн.}$$

$$\text{П} = 21124480 - 17935000 - 1266000 = 1899000 \text{ грн.}$$

3. Отримаємо очікуване значення власного оборотного капіталу (ВОК):

$$\text{ВОК} = 451000 + 1899000 = 2350000 \text{ грн.}$$

4. Розрахуємо суму кредиторської заборгованості (КЗ):

$$\text{КЗ} = (2350000 / (75 - 40)) \cdot 40 = 2685714,0 \text{ грн.}$$

Узагальнений прогнозний баланс має наступний вигляд (табл.3.1).

Таблиця 3.1

Узагальнений прогнозований баланс ТОВ «ФАВОР»

Активи		Пасиви	
Необоротні активи	1579000	Власний капітал	17481286
Оборотні активи	18588000	Запозичений капітал	2685714
Баланс	20167000	Баланс	20167000

Таким чином, максимально можлива сума зобов'язань на основі очікуваної вартості капіталу становить 2685714, 0 грн, а сума капіталу - 17481, 286 тис. грн.

Використовуючи метод факторного аналізу, розрахуємо прибуток підприємства за темпами зростання у 2016 році порівняно з 2015 роком і витрати за рівнем витрат, оскільки у 2017 році були збитки.

Таблиця 3.2.

Прогноз балансу на 2022 рік за тенденціями 2021 року в порівнянні з 2020 роком

Показник	2019	2020	2021	2022
Основні засоби:	616.3	1527.0	3540.5	8209.0
Усього за розділом I	616.3	1527.0	3540.5	8209.0
II. Оборотні активи	1300.8	3228.7	3601.4	4017.1
Запаси:	684.5	1701.7	60.9	151.4
Гроші та їх еквіваленти	24.7	123.4	11.2	56.0
Витрати майбутніх періодів	643.4		2284.6	
Усього за розділом II	1411.9	1825.1	2453.5	207.4
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття				
Баланс	2028.2	3352.1	5994.0	8416.4
Пасив				
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1.0	1.0	1.0	1.0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	152.8	381.2	-300.2	951.0
Неоплачений капітал				
Усього за розділом I	153.8	382.2	-299.2	952.0
Інші поточні зобов'язання	1001	2969.9	4939.5	14655.2
Усього за розділом III	1874.4	2969.9	6293.2	14655.2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття				
Баланс	2028.2	3352.1	5994	15607.2

Як бачимо з таблиці 3.2, у підприємства низький показник найліквідніших активів, а саме гроші та їх еквіваленти, оскільки у 2021 році цей показник був на низькому рівні. Також у 2021 році значно зменшились запаси в порівнянні з 2020 роком, а отже прогнозований показник по тенденціям теж буде невеликий. Проте значно зросли інші поточні зобов'язання, оскільки такий зріс спостерігався у 2020 році.

Таблиця 3.3.

**Прогноз фінансових результатів на 2022 рік за тенденціями
2020 року в порівнянні з 2019 роком**

	2019	2020	2021	2022
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	1526.9	6953	4639	21124.5
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	1339.7	4659.5	4522.3	15728.6
Валовий:				
прибуток	186.6	2293.5	116.7	5395.8
збиток				
Інші операційні доходи				
Адміністративні витрати				
Витрати на збут				
Інші операційні витрати	3.9	2065.1	798.1	957.7
Фінансовий результат від операційної діяльності:				
прибуток	183.3	228.4		4438.1
збиток			-681.4	
Інші фінансові доходи				
Інші доходи				
Фінансові витрати				
Втрати від участі в капіталі				
Інші витрати				
Фінансовий результат до оподаткування:				
прибуток	183.3	228.4		4438.1
збиток			-681.4	
Витрати (дохід) з податку на прибуток				1109.5
Чистий фінансовий результат:				
прибуток	183.3	228.4		3328.6
збиток			-681.4	

Як видно з таблиці 3.3, закладаючи темпи росту 2020 року для чистого доходу та собівартості продукції отримуємо доволі високий показник валового прибутку. Інші операційні витрати заклали на рівні 20%, оскільки їх темп росту у 2020 році складає 52951,28%, тобто в 529,5 разів збільшились інші операційні витрати підприємства у 2020 році. Проте за рахунок високого валового прибутку фінансовий результат до оподаткування є також високим.

Використаємо програмно-цільові методи та розрахуємо точку мінімального рівня рентабельності, а також сам рівень рентабельності.

При плануванні виробництва беззбиткових об'ємів продукції ТОВ «ФАВОР» нами виконаний розрахунок межі беззбитковості на 2022 рік на прикладі такого виду продукції як упаковки за методикою таблиці 3.4, в якій і представимо результати розрахунків. Ця ситуація є найбільш прогнозованою та ймовірною, з огляду на розвиток підприємства в динаміці за три попередні роки.

Таблиця 3.4

Визначення беззбиткового обсягу виробництва і реалізації упаковок

Показники	2022 рік
Кількість реалізованої продукції, т.	12
Загальні витрати- всього, тис. грн.	589,7
в т.ч. постійні витрати	135,9
змінні витрати	453,8
Частка (питома вага) постійних витрат, %	23,1
Виробнича собівартість 1т. реалізованих виливок, грн.	49143,3
Витрати на збут 1 т. продукції, грн.	150,4
Повна собівартість 1 т реалізованих відливок (з урахуванням витрат по реалізації) , грн.	49293,7
Виробничі витрати з розрахунку на 1т продукції, грн.	49143,3
а) постійні витрати	11325,0
б) змінні витрати	37818,3
Ціна реалізації одиниці продукції, грн..	67320,0
Маржинальний дохід від одиниці продукції, грн.	29501,7
Беззбитковий обсяг виробництва продукції, тонн	5
Виручка при беззбитковому виробництві продукції, грн.	336600,0
Фактична виручка від реалізації продукції, грн.	807840,0
Зона економічної безпеки, %	58,3
Критична ціна, грн.	49143,3
Критичний рівень постійних затрат при реальній ціні реалізації, тис грн.	354,0
Рентабельність, %	136,6

Виконаний розрахунок на 2022 рік показав, що межа беззбиткового обсягу реалізації продукції склала всього 5 тонн, а рівень рентабельності виробництва даного виду продукції – 136,6 %.

Розроблені таким чином рекомендації дозволяють врахувати фінансові можливості підприємства, об'єктивно оцінити характер внутрішніх і зовнішніх факторів, фінансову стратегію забезпечити відповідність його

фінансово-економічним можливостям і забезпечити прогнозні фінансові показники, що відображають платоспроможність підприємства. . як в поточному періоді, так і в майбутньому.

3.3. Визначення економічного ефекту від впровадження запропонованих заходів

У готовності та стратегії готовності необхідно використовувати визначення результативності, оскільки ефективність є мірою співвідношення між залученими ресурсами компанії та досягнутими результатами. Забезпечення економічної безпеки найчастіше пов'язане з додатковими витратами коштів, які не призводять до отримання прибутку, соціального ефекту. Таким чином, результативність стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства – це обсяг досягнення підприємством запланованих результатів, цілей, завдань у рамках вибраної стратегії забезпечення економічної безпеки з метою впливу на дестабілізуючі чинники та негативні фактори зовнішнього та внутрішнього середовища.

Пропонуються наступні стратегічні напрями підвищення рівня економічної безпеки у рамках стратегій, що відображають специфіку діяльності енергетичних підприємств та надають можливість підвищити якість управлінських рішень (табл.3.12). Під критерієм результативності стратегії забезпечення економічної безпеки пропонуємо розуміти підвищення загального рівня економічної безпеки підприємства у порівнянні із наявним у результаті запропонованих у межах стратегії забезпечення економічної безпеки заходів. Таким чином, для правильного визначення критерію результативності вимагається наявність наступних умов: кількісна визначеність запланованих результатів; у разі відсутності запланованих результатів - наявність еталонних значень. Отже, результативність стратегії забезпечення економічної безпеки оцінюється шляхом зіставлення фактичної та еталонної ефективності запропонованих напрямів у межах стратегії.

Таблиця 3.12

Стратегічні напрями підвищення рівня економічної безпеки у рамках стратегій енергетичних підприємств

Стратегія	Рівень економічної безпеки	Стратегічні напрями підвищення рівня економічної безпеки
Стратегія зростання	Економічна безпека $0,95 \leq P \leq 1$	<ul style="list-style-type: none"> - Впровадження нового обладнання, інновацій, що надають можливість знизити собівартість виробництва електроенергії; - Реконструкція енергоблоків, модернізація виробництва; - Поглинання чи придбання контрольного пакета акцій інших підприємств; - Формування власної моделі оплати праці, розроблення умов і правил преміювання; - Посилений контроль фінансово-господарської діяльності; - Оптимізація витрат на управління підприємством.
Вибірково-посилювальна стратегія	Нормальний $0,75 \leq P < 0,95$	<ul style="list-style-type: none"> - Підвищення обсягів виробництва та продажу електроенергії; - Підвищення продуктивності обладнання, використання прогресивних видів матеріалів та вдосконалення технології; - Максимальне використання встановлених потужностей; - Збільшення власного капіталу (статутного фонду) за рахунок нерозподіленого прибутку підприємства; - Диференціація заробітної платні залежно від трудового внеску працівника; - Залучення нових постачальників ресурсів на більш вигідних для підприємства умовах
Прийомувальна стратегія	Передкризовий $0,5 \leq P < 0,75$	<ul style="list-style-type: none"> - Покращення значень фінансово-господарської діяльності; - Адаптація до умов зовнішнього середовища; - Скорочення витрат підприємства; - Направлення максимальної частини нерозподіленого прибутку на впровадження інновацій у виробничий процес та розвиток підприємства; - Залучення інвестицій під низькі відсотки, залучення іноземних інвесторів, міжнародних організацій; - Запровадженні нової технології та конструкцій зусиллями працівників підприємства, коли підприємство додатково отримує економічний ефект від зниження собівартості виробництва, а заощаджені кошти використовуються для збільшення фонду оплати праці та преміювання працівників
Трансформаційна стратегія	Кризовий $0,25 \leq P < 0,5$	<ul style="list-style-type: none"> - Оптимізація витрат на утримання та експлуатацію обладнання, цехових витрат; - Переоцінка основних засобів та незавершеного будівництва, у результаті чого відбувається приріст вартості майна (додатковий капітал); - Регулярна індексація заробітної платні з урахуванням інфляції; - Диверсифікація постачальників сировини; - Покриття позик; - Перегляд системи фінансового управління.
Комплексно-убезпечувальна стратегія	Небезпечний $0 \leq P < 0,25$	<ul style="list-style-type: none"> - Формування нової стратегії забезпечення економічної безпеки; - Підтримання платоспроможності; - Перегляд системи фінансового управління; - Покриття боргів; - Скорочення витрат на сировину, паливо для технологічних цілей, диверсифікація джерел сировини; - Збільшення обсягів продажу електроенергії з метою збільшення прибутку; - Оптимізація дивідендної політики, здавання в оренду приміщень та потужностей; - Скорочення чисельності працюючих, скорочення фонду оплати праці.

Конкретна оцінка ефективності стратегічних орієнтирів підвищення економічної безпеки енергетичної компанії здійснюється за такими показниками: - витрати на реалізацію орієнтирів; - нормативні показники; - реальні показники; - пряма ефективність. Досягнення запланованої ефективності стратегії забезпечення економічної безпеки енергетичних підприємств залежить насамперед від попереднього управлінського планування підвищення рівня економічної безпеки, правильної побудови фінансово-господарських процесів та спроможності зібрати необхідні кошти. і управління. своєчасно приймати управлінські рішення щодо вибору стратегії, що забезпечує фінансову безпеку підприємства.

Витрати на реалізацію стратегічних напрямків підвищення рівня економічної безпеки підприємств за стратегією мають для підприємств енергетики різноманітний характер, що пов'язано з різними варіантами, встановленою потужністю та впливами зовнішнього середовища, з нестабільністю. соціально-політичні та військові умови в країні. Ефективність стратегії захисту оцінюється шляхом порівняння фактичної та нормативної ефективності запропонованих стратегічних напрямків підвищення рівня захисту. Вплив розраховується за допомогою одного з детермінованих глобальних методів оцінки, а саме дистанційного методу. Дистанційний метод полягає у визначенні подібності фактичних значень до модельних, у нашому випадку еталоном є нормативна ефективність запропонованих заходів.

Інтерпретація оцінок результативності стратегії забезпечення економічної безпеки енергетичного підприємства проводиться за шкалою значущості Харрінгтона (табл. 3.13). На основі методу відстаней відбувається аналіз очікуваної результативності напрямків підвищення рівня економічної безпеки у межах стратегії забезпечення економічної безпеки. Розрахунки мають ґрунтуватися на основі показників поточного стану енергетичних підприємств та даних звітності по операційним, адміністративним та іншим витратам.

Таблиця 3.13

Інтерпретація оцінок результативності стратегії забезпечення економічної безпеки підприємства

Назва градації	Числові інтервали	Інтерпретація оцінок
Дуже висока	1,0-0,8	Стратегія є результативною, але може виникнути потреба у розробленні превентивних заходів, окрім випадку $P=1$
Висока	0,8-0,63	В цілому стратегія є результативною, але існує потреба у розробленні та впровадженні незначних коригуючих заходів
Середня	0,63-0,37	Функціонування стратегії потребує розроблення та впровадження жорстких підтримуючих та превентивних заходів
Низька	0,37-0,2	Стратегія є не результативною, потребує розроблення та впровадження жорстких підтримуючих та превентивних заходів
Дуже низька	0,2-0,0	Стратегія є не результативною, не досягнуто жодної поставленої цілі, якщо $P=0$, то існує потреба у розробленні нової стратегії забезпечення економічної безпеки

За рекомендаціями витрати на забезпечення економічної безпеки підприємства не повинні перевищувати 25% від усіх статей витрат. У якості нормативних значень результативності виступають порогові значення показників вищого рівня економічної безпеки, досягнення якого слугуватиме підтвердженням результативності стратегії. Фактична результативність наряду та рівень економічної безпеки енергетичних підприємств, який очікується під впливом реалізації стратегії забезпечення економічної безпеки, розраховується за допомогою рівняння множинної лінійної регресії. Рахується, що досягнення вищого рівня економічної безпеки означає 100% результативності стратегії.

Беручи до уваги поточний фінансовий стан ТОВ "ФАВОР", пропонується поліпшити такі аспекти стану економічної безпеки протягом планового періоду

1. При складанні прогнозних грошових потоків вони мають бути спрямовані насамперед на підвищення рівня економічної стійкості та збільшення рівня рентабельності, що потребуватиме збільшення частки довгострокової заборгованості в пасиві балансу за одночасного зниження

поточних зобов'язань і підвищення економічної мобільності протягом аналізованого періоду Вважається, що.

2. Капітальні вкладення мають бути спрямовані на поліпшення стану основних фондів, тобто оновлення наявного парку устаткування без його збільшення, оскільки це дає реальну можливість знизити собівартість одиниці продукції, а цей стан є основою для збільшення обсягів продажів і створення конкурентоспроможної продукції.

Розрахуємо доцільність інвестиційного проекту, який буде включати в себе капітальне оновлення основних засобів.

Значення розрахованих показників представлено у таблиці 3.14.

Таблиця 3.14.

Розрахунок чистої вартості проекту використання комплексної системи синтезу ТОВ «ФАВОР»

Параметр	Значення параметру на розрахункову дату						
	0 рік	1 рік	2 рік	3 рік	4 рік	5 рік	Разом
Обсяг грошового потоку, CF, тис. грн.	0	76.5	67.0	56.1	42.8	29.7	272.1
Обсяг інвестиційних вкладень, I, тис. грн.	168.5	0	0	0	0	0	168.5
Розрахунок показника NPV за дисконтної ставки у 22 %							
Коефіцієнт дисконтування, α_i	1,000	0,820	0,672	0,551	0,451	0,370	-
Дисконтовані грошові потоки, $CF * \alpha_i$ тис.грн.	0	62.73	45.02	30.91	19.30	11.00	168.96
Дисконтовані інвестиції, $I * \alpha_i$ тис. грн.	168.5	0	0	0	0	0	168.5
Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис. грн.	-168.5	-	-60.75	-29.84	-10.54	0.46	-
Розрахунок показника NPV за дисконтної ставки у 45 %							
Коефіцієнт дисконтування, k_d	1,000	0,690	0,476	0,328	0,226	0,156	-
Дисконтовані грошові потоки, $CF * K_d$ тис.грн.	0	52.79	31.89	18.41	9.67	4.63	117.39
Дисконтовані інвестиції, $I * K_d$ тис.грн.	168.5	0	0	0	0	0	168.5
Чиста приведена вартість проекту, кумулятивно, NPV_i тис.грн.	-168.5	-	-83.82	-65.41	-55.74	-51.11	-

Економічна ефективність пропонованого проекту має бути розрахована шляхом порівняння дисконтованого грошового потоку з інвестиційною вартістю. Для цього встановлюються 22% і 45% як базова ставка дисконтування (мінімальна умова рентабельності проекту) і розраховуються значення ключових показників інвестиційної доцільності.

Таким чином, з огляду на розрахунки, наведені в таблиці 3.14 вище, за ставки дисконтування 22 % чиста теперішня вартість проекту є позитивною (NPV = 0, 46 млн. грн. при R = 22 %), що свідчить про інвестиційну доцільність. Крім того, на підставі таблиці 3.11. вище, розраховуються й інші показники здійсненності проекту, такі як: індекс доходності інвестицій

$$PI = \frac{\sum_{i=1}^n CF_i * k_{di}}{\sum_{i=1}^n I_i * k_{di}} = 168,96 / 168,5 = 1,01 \quad (3.2.)$$

Це значення вказує на економічну доцільність проекту, оскільки індекс рентабельності (1, 01) більший за 1. Це значення вказує на економічну доцільність проекту, оскільки період окупності (0, 99 року або 362 дні) менший за період генерування грошового потоку (5 років). Таким чином, згідно з цією оцінкою, фактична рентабельність проекту (22, 21%) вища за мінімально необхідну (22%), що свідчить про те, що проект є.

1. Вона перебуває в пасивному статусі, тобто отримує додаткові кошти від продажу машин і устаткування, що не використовуються в основному виробничому процесі, хоча й для цього, щоб зменшити вагу балансу;

2. Провести детальний аудит бізнесу та інвентаризацію статей балансу, детально вивчивши склад значущих активів, характеристики готової продукції та дебіторської заборгованості, і розробити заходи щодо їх стягнення.

3. Виявляти й усувати втрати та збитки на підприємстві, їх причини та перебудовувати виробничі процеси таким чином, щоб звести їх до мінімуму.

4. Розглянути варіанти впровадження нових технологій і більш економічного розміщення виробничих майданчиків.

5. Зниження витрат - це ефективний спосіб стабілізації фінансового становища компаній. Природно, зниження витрат необхідне для підвищення рентабельності продажів і подальшого збільшення припливу грошових коштів. Це досягається шляхом нормування всіх статей витрат і суворого контролю за дотриманням встановлених стандартів. Такий підхід дає відчутні результати і дає змогу підтримувати витрати на фермі на постійному рівні.

6. Горизонтальна та вертикальна інтеграція. Горизонтальна інтеграція передбачає пошук можливостей для купівлі разом з іншими покупцями. Збільшення обсягу покупок дає змогу отримати знижки. Вертикальна інтеграція передбачає тіснішу співпрацю з ключовими постачальниками сировини і матеріалів, моніторинг цін на сировину і вихід на потенційних постачальників ринку як альтернативу дорожчій сировині.

7. Проаналізувати можливість передачі дорогих процесів на аутсорсинг. Необхідно визначити, що вигідно робити своїми силами, а що дешевше купити в інших виробників.

8. переглянути організаційну структуру та усунути непотрібні ієрархії управління.

9. Оптимізувати і вдосконалювати податкову систему.

10. Посилення кадрової політики.

11. Визначити конкретні вимоги до системи управління підприємством, умови для об'єктивного оцінювання недоліків управління, практичної діяльності та кваліфікації керівників, удосконалювати методи управління підприємством на основі правильного вибору керівників і підвищення їхнього загального та професійного рівня кваліфікації.

12. Оптимізація структури активів та капіталу за критерієм мінімізації ризиків та вартості джерел фінансування

13. Ефективний розподіл фінансових потоків між різними сферами виробництва та дистрибуції, а також ефективне формування фінансових потоків за рахунок власних та залучених коштів

14. Синхронізація фінансових потоків за обсягом і часом, що характеризує платоспроможність і фінансову стійкість підприємства.

Це означає, що в цілому ТОВ "ФАВОР" у своїй подальшій діяльності слід орієнтуватися на політику підвищення економічної безпеки та економічної стійкості, а саме: максимізацію віддачі від усіх елементів при одночасному збільшенні прибутку, тобто підвищення рентабельності продукції за рахунок зниження витрат та збільшення обсягів продажів.

Якісна трансформація управління компанією неминує повинна здійснюватися за допомогою проактивної та орієнтованої на майбутнє стратегії, що базується на зв'язку між забезпеченням прибутковості та стабільністю фінансових процесів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

В умовах переходу до ринкової економіки економічна безпека є одним з головних чинників фінансового успіху та економічного розвитку підприємств. Економічна безпека забезпечує стабільність економічної діяльності через її вплив на суспільство, зміцнює фінансовий сектор підприємств і захищає їхню фінансово-економічну структуру від можливих внутрішніх і зовнішніх загроз та існуючих загроз, що ускладнюють їхню діяльність. робота, управління, смерть і банкрутство.

Економічна безпека підприємства є функціональною складовою економічної безпеки підприємства і полягає в наявності фінансового стану підприємства, який характеризується такими ознаками: збалансованістю та якістю грошових коштів, технологій та фінансових послуг; стійкістю до загроз; спрямованістю на ефективний та сталий розвиток; здатністю забезпечити реалізацію фінансових вигод підприємства; та здатність швидко реагувати та адаптуватися до змін в економічному середовищі..

Фінансові інструменти, що забезпечують фінансову безпеку підприємства та визначають його фінансові відносини, включають платіжні засоби (наприклад, платіжні доручення, акредитиви), кредитні засоби (кредитні угоди), депозити (депозитні сертифікати, контракти), платіжні засоби (наприклад, платіжні доручення, акредитиви), інвестиційні інструменти (акції) та інструменти страхування. Основною умовою існування економічної безпеки є наявність різних рівнів і форм загроз, які можуть дестабілізувати господарську діяльність компанії. Рівень економічної безпеки свідчить про здатність компанії протистояти загрозам або ліквідувати збитки внаслідок негативного впливу на різні аспекти безпеки. Фінансова загроза - це будь-яка потенційна або фактична дія фізичної або юридичної особи, яка загрожує нашій безпеці та може призвести до переривання бізнесу, фінансових або інших збитків.

Економічна безпека підприємства залежить від виконання таких завдань: високий ступінь узгодженості та зближення фінансових інтересів підприємства з інтересами оточення та інтересами працівників; наявність у суспільстві стійкої до загроз економічної системи, здатної забезпечити реалізацію: фінансових інтересів, місій і завдань; збалансованість і комплексність фінансових інструментів і технологій, що використовуються в бізнесі; постійний і динамічний розвиток економічної системи (підсистеми) підприємства.

Інструкції з оцінки економічної безпеки підприємства є індивідуальними - їх необхідно проводити шляхом підбору необхідних для даного суб'єкта фінансових коефіцієнтів і розробки інтегрального зведеного показника, який може бути покладений в основу подальшої оцінки рівня економічної безпеки. Бізнес. Для оцінки рівня економічної безпеки окремих підприємств можна використовувати не всі показники, а лише ті, які найбільшою мірою відповідають вимогам і, наскільки це можливо, відображають результати фінансово-господарської діяльності підприємства і, наскільки це можливо, не суперечить кожному з них.

Практичне застосування оцінки економічної безпеки дозволить отримувати об'єктивну інформацію щодо фінансового стану підприємств та визначати конкретні напрямки підвищення рівня їх економічної безпеки.

На прикладі ТОВ «ФАВОР» досліджено обсяг та склад фінансових показників в динаміці. Можна зробити висновок про те, що на підприємстві в 2021 році відбувся спад реалізації продукції, що негативно вплинуло на чистий дохід та відповідно на чистий прибуток підприємства, також це вплинуло на розділ пасивів «Власний капітал», оскільки підприємство мало непокритий збиток. Динаміка в 2020 році загалом позитивна у порівнянні з 2019 роком.

Узагальнюючи проведені розрахунки можемо констатувати, що ТОВ «ФАВОР» спостерігається позитивна динаміка абсолютних показників з 2019 року до 2020, та дещо негативна їх динаміка у 2021 році в порівнянні з

2020. Це пов'язано зі зменшенням валового прибутку, за рахунок зменшення чистого доходу від реалізації продукції. Загалом ситуація із станом ліквідності та платоспроможності є незадовільною. Так, більшість коефіцієнтів значно менше нормативних значення, або зовсім від'ємні та мають до того ж негативну динаміку за розглянутий період 2019–2021 рр. Негативним явищем на підприємстві також є відсутність власних оборотних коштів, тому що капітал має низьку абсолютну величину, а довгострокові активи – більшу абсолютну вартість. Тому оборотний капітал фінансується тільки за рахунок позикового капіталу. Як наслідок, підприємство має проблеми з ліквідністю, що може стати причиною відмови у наданні кредиту в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чуприна Л. В. Матричне моделювання як інструмент стратегічного аналізу в системі стратегічного управлінського обліку / Л. В. Чуприна, Л. О. Рубан // Актуальні проблеми економіки. – 2021. – № 1(187). – С. 409-417.
2. Аванесова Н. Е. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом : теоретико-методичні засади : монографія / Н. Е. Аванесова, О. В. Марченко ; Харків. нац. ун-т буд-ва та архітектури. – Харків : Щедра садиба плюс, 2019. – 195 с.
3. Безбородова Т. В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану/Безбородова Т. В.//Економіка. Управління. Інновації. Випуск. – 2021. – №. 1. – С. 11.
4. Бержанір І.А., Вінницька О.А., Гвоздей Н.І. Інтегральна оцінка фінансового стану підприємства / І.А. Бержанір, О.А. Вінницька, Н.І. Гвоздей // Молодий вчений. – 2020. – №2(54). – с. 682–686.
5. Бланк І.О., Ситник Г.В. Управління фінансами підприємства: підручник. / І.О. Бланк, Г.В. Ситник – Київ: Київ. нац. торг.–екон. ун–т, 2018.–780 с.
6. Брунгільд С. Управління дебіторською заборгованістю: навч.посібник / Світлана Брунгільд.,– Litres, 2021. – 591 с.
7. Букало Н. А. Ефективна система управління дебіторською заборгованістю, як основний фактор впливу на платоспроможність і ліквідність підприємства / Н.А. Букало, В. В. Ляшук // Економічні науки. Серія : Облік і фінанси. – 2019. – Вип. 11(2). – С. 44–70.
8. Бутинець Ф. Ф. Шляхи удосконалення обліку розрахунків з контрагентами / Бутинець Ф.Ф.//Економічна теорія та історія економічної думки. – 2019. – С. 72.

9. Ванькович Д.В. Організація системного підходу в управлінні фінансовими ресурсами / Д.В. Ванькович. // Регіональна економіка. – 2019. – №3. – С. 225–231.
10. Вишневіська О. М. Сутність і особливості фінансового прогнозування діяльності підприємства / Вишневіська О. М., Колодій І. П. //Фінансовий простір. – 2019. – №. 1. – С. 63–68.
11. Волкова Н.А. Економічний аналіз: навч. посібник. /Н.А. Волкова, Р.М. Волчек, О.М. Гайдаєнко та ін. – Одеса: ОНЕУ, ротاپронт. – 2019. – 310с.
12. Давиденко Н.М. Антикризове фінансове управління на підприємстві / Н. М. Давиденко //Вісник НУБІП. – 2019 – №3. – С.80–86.
13. Дем'яненко М. Я. Фінансовий словник–довідник / М. Я. Дем'яненко, Ю. Я. Лузан, П. Т. Каблук. – К.: ІАЕУААН, 2019. – 507 с.
14. Дорошенко А. П. Оцінка ліквідності та платоспроможності в контексті діагностики загального фінансового стану підприємства / Дорошенко А. П. //Ефективна економіка. – 2021. – №. 2.
15. Єлецьких С.Я. Удосконалення процесу управління фінансовостійким розвитком промислового підприємства / С.Я. Єлецьких. //Економіка промисловості. – 2020. – № 3–4 (59–60). – С. 74–80.
16. Загородна О. Діагностика фінансового стану і стійкості функціонування підприємства / О. Загородна, В. Серединська // Економічний аналіз. –2019. –№7.–с.262–265.
17. Загородній А.Г., Вознюк Г.Л., Смовженко Т.С. Фінансовий словник. 3–тє вид. випр. та допов. / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко– К.: Знання, 2017. – 294 с.
18. Знахуренко П.А. Комплексна оцінка фінансового стану підприємств / П.А. Знахуренко, О.П. Хотомлянський // Фінанси України. – 2021. – №1. – С.111 – 113.
19. Іванюта С.М. Антикризове управління: навч. посіб. / С.М. Іванюта – К.: ПУЛ. – 2016. – 288 с.

20. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз. / К.В. Ізмайлова – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2017. – 152с.
21. Ільченко О.С., Низьков О.П., Хаустов В.В. Математична модель фінансового стану на основі системи балансових рівнянь / О.С. Ільченко, О.П. Низьков, В.В. Хаустов // Економіст. – 2020. – № 1. – С. 38–41.
22. Карпенко Г. В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства / Г. В. Карпенко // Економіка держави. – К., 2021. – №1. – С.61–62.
23. Ковальчук Н. О. Антикризовий фінансовий менеджмент як основа управління фінансами вітчизняних підприємств/ Ковальчук Н. О., Павлюк А. О. //Економіка та суспільства. – 2020. – С. 203.
24. Комаріст О. І. Оцінка ділової активності підприємств у ринкових умовах / О. І. Комаріст // Науковий вісник ПУСКУ. – 2020. – № 1. – С. 76–79.
25. Коробов М.Я. Фінансово–економічний аналіз діяльності підприємств / .Я. Коробов // Навч. посіб. – К.: Знання, КОО, 2016. – 378 с.
26. Лаптева В.В. Розвиток стратегічних підходів до управління підприємством у нестабільних умовах: [колективна монографія] / Під ред. В.І. Захарченко. – Донецьк: Ноулідж; ОНУ імені І.І. Мечникова, 2022. – 188 с
27. Лахтіонова Л. А. Аналіз економічної стійкості суб'єктів підприємницької діяльності: Монографія / Л. А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2020. – 880 с.
28. Лігоненко Л.О. Управління дебіторською заборгованістю: навч.посіб. / Л.О. Лігоненко, Н. М. Новікова. – К.: Київ. нац. торг.–екон. ун-т, 2015. – 274 с.
29. Маліновська О. Я. Платоспроможність підприємств України в сучасних умовах / О. Я. Маліновська // Вісник Львівської державної економічної академії. Науковий журнал. – 2012. – № 22. – С. 137–141.
30. Мец В. О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства: навч. посібник./Мец В.О. – Київ: КНЕУ, 2021. – 132 с.

31. Москаленко Л. А. Методи антикризового управління підприємством / Москаленко Л. А., Хринюк О. С. –Актуальні проблеми економіки і управління. – 2016. – Т. 5.

32. Нусінов В. Я. Методичні аспекти діагностики кризового стану на підприємствах /Нусінов В. Я., Буркова Л. А. //Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки. – 2020. – №. 2 (56) Ч. 2.

33. Обущак Т. А. Сутність фінансового стану підприємства / Т. А. Обущак // Актуальні проблеми економіки. – К., 2019. – №9. – С. 92–100.

34. Павловська О.В. Удосконалення методів аналізу фінансового стану / О.В. Павловська // Фінанси України. – 2021. – № 11. –с. 54.

35. Петровська І.О., Клиновий Д.В. Фінанси (З елементом статистики фінансів). / І.О. Петровська, Д.В. Клиновий – К.: ЦУЛ, 2016. – 300с.

36. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підручник/ Поддєрьогін А.М. – К. :КНЕУ, 2012. – 571 с.

37. Рубан Л.О., Овчаренко Ю.С. Побудова системи діагностики фінансового стану промислового підприємства / Л.О. Рубан, Ю.С. Овчаренко // Молодий вчений. – 2021. – №5(45). – с. 709–714.

38. Руда Р.В. Оцінка фінансового стану підприємства: сутність та необхідність / Р.В. Руда // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2020.– №1(9)с. 61–65.

39. Рудницька О.М. Застосування методів фінансового менеджменту як інструменту ефективного управління підприємством /О.М. Рудницька, С.М. Пігаль //Науковий вісник НЛТУ України. – 2021. – № 10. – С.215–221.

40. Рязаєва Т.Г. Зарубіжні методики визначення ймовірності банкрутства підприємства /Т.Г. Рязаєва, І.В. Стасюк // Вісник Хмельницького національного університету. – 2020. –№3.Т.1.– с. 177–181.

41. Савицкая Г. В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия : учеб. пособие / Савицкая Г. В. // 7–е изд., испр. – Минск. : Новое издание, 2018. – 704 с..

42. Салун М. М. Методологія, методика та оцінка процесів модернізації ресурсного потенціалу підприємства: монографія / М. М. Салун. - Харків: ІНЖЕК, 2018. - 415 с.

43. Сарапіна О. А. Комплексний аналіз ефективності діяльності підприємства як елемент антикризового управління підприємством / О.А.Сарапіна, Т.А.Пінчук; Вісник ЧТЕУ: Економічні науки. – Чернівці: 2017. - Вип. 4. - С. 145-150.

44. Саух І. В. Ресурсний підхід як напрям стратегічного аналізу фінансового потенціалу підприємства / І. В. Саух // Бізнес Інформ. - 2019. - № 12. - С. 184-188.

45. Сафонов Ю. М. Управління потенціалом підприємства: підручник / Ю. Сафонов, Є. Масленніков. - 2-ге вид., допов. і перероб. - Одеса : Прес-кур'єр, 2019. - 244 с

46. Свобода Т. І. Теоретичні аспекти щодо управління фінансовим станом торговельного підприємства / Т.І. Свобода // наук. видання: Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. - 2018. - Вип. 1(1). - С. 314-320.

47. Селіверстова Л. С. Управління грошовими потоками підприємства. Економіка та держава. 2015. № 9. С. 20–22.

48. Ситник Г.В. Принципи фінансового планування та його роль у забезпеченні збалансованого фінансового розвитку підприємства / Г.В. Ситник // «Інноваційна економіка». -2012. - №7. –С. 76-78.

49. Скиба Г. І. Діагностика ефективності діяльності підприємства як одна з найважливіших характеристик виробничо-фінансової діяльності підприємства / Г.І.Скиба // Вісник: Економіка. Управління. Інновації. – Київ: 2017. - № 1. – с. 43-46

50. Скриньковський Р. М. Фінансовий стан підприємств: сутність, прийоми та методи проведення аналізу/ Скриньковський Р. М., Семчук Ж. В. //У номері. – 2017. – С. 201.

51. Сластьяникова А. І. Ресурсний потенціал промислового підприємства: теоретичний аспект / А. І. Сластьяникова // Вісник економіки транспорту і промисловості. - 2016. - Вип. 40. - С. 196-199
52. Сліпушко О. М. Політичний і фінансово-економічний словник / О.М. Сліпушко; за ред. Гошовської В.А., Терпило В.П. - К.: Вид-во «Криниця», 2019. - 392 с.
53. Слободян Н.Г. Аналіз і прогнозування економічної стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика/ Слободян Н.Г. //Економічний аналіз. – 2019. – Т. 18. – №. 2. – С. 239-245.
54. Соболев Р. Г. Управління ризиками та оцінка ефективності діяльності підприємства підприємства / Р. Г. Соболев // навч. посіб.: Теорія та практика державного управління. – Київ: 2015. - С. 220-225.
55. Стойко О.Я. Фінанси: навч. посіб. / О.Я. Стойко, Д.І. Дема; за ред. О.Я. Стойка. - К.: Алерта. 2018. - 432 с.,
56. Стратегія підприємств та стратегічний менеджмент / [Ю.В. Соболев, В.Л. Дикань, О.Г. Дейнека, Л.О. Позднякова та ін.]. - Х.: ТОВ „Олант”, 2019. - 416 с.
57. Сущенко Е.А. Характеристика потенціала підприємства як економічної категорії / Е.А. Сущенко // Вісник Східноукраїнського національного університету. - 2007. - № 5 (51). - С. 239-244.
58. Сюркало Б.І. Методологія ефективного фінансового планування / Б.І. Сюркало, Г.М. Шамота [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=915>
59. Талах В. І. Ефективність використання ресурсного потенціалу підприємства: методика та практика аналізу: монографія / В. І. Талах, Т. А. Талах - Луцьк: РВВ ЛНТУ, 2015. - 156 с.
60. Таранюк Л. М. Потенціал і розвиток підприємства: навч. посіб. / Л. М. Таранюк. - Суми : Мрія-1, 2020. - 277 с.
61. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання: навч. посіб. / О. О. Терещенко.- К.: КНЕУ, 2018. – 554 с.

62. Терещенко О. О., Павловський С. В. Удосконалення фінансового механізму антикризового управління підприємством // Фінанси України. – 2020. – № 6. – С. 108-123.
63. Титаренко О. С. Сутнісна характеристика фінансового стану підприємства / О. С. Титаренко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. – 2017. – № 3 (54). – С. 177–181.
64. Тігова Т.М., Селіверстова Л.С., Процюк Т.Б. Аналіз фінансової звітності.: навч. посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2012 - 268с.
65. Тридід О.М. Методичний підхід до оцінювання ефективності управління грошовими потоками підприємства / О.М. Тридід, К.В. Орехова // Наука й економіка. – 2013. – № 4. – С.147–154.
66. Федай В.В., Терещенко С.І. Ефективне використання оборотних активів підприємством. Вісник Сумського національного аграрного університету. Економіка і менеджмент. Вип. 2 (80). 2019. С. 69—73.
67. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств. / О.С. Філімоненков. // К.: Ельга, Ніка–Центр, 2019. – 360с.
68. Фінансове забезпечення розвитку підприємства: монографія / [І.О. Бланк, Л.О. Лігоненко, Н.М. Гуляева та ін]; за ред. І.О. Бланк. - К.: Київ нац. Торг.-екон. Ун-т, 2016. - 344 с.
69. Фурик В.Г., Зянько В.В., Вальдшмідт І.М. Фінанси підприємств: навч. посібник. Ч. 1. Вінниця: ВНТУ, 2016. 126 с.
70. Халатур С.М., Павлова Г.Є., Масюк Ю.В., Бровко Л.І., Шевченко С.В. Фінансування та кредитування підприємств АПК: навч. посіб. (Практикум). Дніпро: Моноліт, 2012. 212 с.
71. Хмелевський Д. О. Сучасні аспекти та стратегії розвитку бізнесу. Економіка та держава. 2021. № 12. С. 135–138.
72. Ходаківська О.В., Гнатенко І.А., Дяченко Т.О., Сабій І.М. Моделі підприємництва в умовах інноваційної економіки та економіки знань: управління ресурсами та витратами. Інвестиції: практика та досвід. 2021. № 15. С. 5—11.

73. Хоменко І. О. Методичні аспекти превентивного антикризового управління та оцінювання ефективності діяльності підприємства суб'єктів господарювання / І.О.Хоменко, В.В. Концева, Н.В. Бойко; наук. видання: Фінансові дослідження. – Київ:2020. - № 1. - С. 105-117.
74. Хомяк Р.С. Бухгалтерський облік в Україні / Р.С. Хомяк // Навч. посібник – Львів: „Інтелект-Захід”, 2019 р. -725с.
75. Чухно А. А. Основи економічної теорії Підручник / А.А Чухно, П.С. Єщенко, Г.Н. Климко та ін.; За ред. А. А. Чухна. - К.: Вища шк., 2017. - 606 с.
76. Шаманська О.І. Сучасні підходи до оцінювання ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства / О.І. Шаманська // Ефективна економіка. - 2018. - № 3- С.35-45;
77. Шаповал В.М. Економічна діагностика / В.М Шаповал, О.О. Гетьман; навч. посіб. – Київ: Центр навчальної літератури - 2016. – 307с.
78. Шарко М. В. Ресурсний потенціал як основа економічного розвитку підприємства/ М. В. Шарко, Н. В. Гусаріна // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. - 2021. - № 4. - С. 274-278.
79. Шевчук С. Визнання та оцінка зобов'язань у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності //Бухгалтерський облік та аудит. – 2012. – № 6. – С. 18–23.
80. Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: [навч. посібник] / О. О. Шеремет. – К.: Кондор, 2019.– 458 с.
81. Янковий О.Г. Фактори формування прибутку підприємств / Янковий О.Г., Кошельок Г.В. // Вісник соціально-економічних досліджень: зб. наук. статей. / Ред. Зверяков М.І. та ін. Вип. 43. – Одеса: ОДЕУ. – 2013. – С. 298- 305.
82. Яцишин Н. Методика аналізу фінансового стану підприємства / Н. Яцишин // Економічний аналіз: зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол.: С. І. Шкарабан (голов. ред.)

та ін. – Тернопіль: Видавничо- поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету „Економічна думка”, 2021. – Вип. 10. – Ч. 4. – С. 439–445.

ДОДАТКИ

Додаток А

Додаток 1

до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
1 «Загальні вимоги до економічної звітності»

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2022	01	01
Підприємство <u>ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ФАВОР»</u>	за ЄДРПОУ	38713642		
Територія <u>Київська</u>	за КОАТУУ	3224010100		
Організаційно-правова форма господарювання <u>Товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності <u>Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами.</u>	за КВЕД	46.71		
Середня кількість працівників <u>6</u>				
Адреса, телефон <u>Ювілейна, б. 19, оф. 2, м. Сквиря, Сквирський район, Київська область, 09000, Україна, 0675091047</u>				
Одиниця виміру: <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>				
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):				
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		v		
за міжнародними стандартами економічної звітності				

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2021 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	1527,0	3540,5
первісна вартість	1011	1721,2	6432,1
знос	1012	(194,2)	(2891,6)
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	1527,0	3540,5
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	1701,7	60,9
у тому числі готова продукція	1103	1701,7	
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125		
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130		
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	123,4	11,2
Витрати майбутніх періодів	1170		2284,6
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	1825,1	2453,5
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	3352,1	5994,0

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	381,2	(300,2)

Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	382,2	(299,2)
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1595		
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610		
за товари, роботи, послуги	1615		1012,3
за розрахунками з бюджетом	1620		333,1
за у тому числі з податку на прибуток	1621		
за розрахунками зі страхування	1625		
за розрахунками з оплати праці	1630		8,3
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	2969,9	4939,5
Усього за розділом III	1695	2969,9	6293,2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	3352,1	5994,0

**2. Звіт про фінансові результати
За 2021 рік**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	4639,0	6953,0
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи(2000+2120+2240)	2280	4639,0	6953,0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4522,3)	(4659,5)
Інші операційні витрати	2180	(798,1)	(2065,1)
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050+2180+2270)	2285	(5320,4)	(6724,6)
Фінансовий результат до оподаткування	2290	(681,4)	228,4
Податок на прибуток	2300		
Чистий фінансовий результат	2350	(681,4)	228,4

Керівник _____

Іванов Володимир Борисович

Додаток 1

до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
1 «Загальні вимоги до економічної звітності»

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2021	01	01
Підприємство <u>ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ФАВОР»</u>	за ЄДРПОУ	38713642		
Територія <u>Київська</u>	за КОАТУУ	3224010100		
Організаційно-правова форма господарювання <u>Товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності <u>Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами.</u>	за КВЕД	46.71		
Середня кількість працівників <u>6</u>				
Адреса, телефон <u>Ювілейна, б. 19, оф. 2, м. Сквиря, Сквирський район, Київська область, 09000, Україна, 0675091047</u>				
Одиниця виміру: <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>				
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):				
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку		V		
за міжнародними стандартами економічної звітності				

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2020 р.**

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	616,3	1527,0
первісна вартість	1011	713,4	1721,2
знос	1012	(97,1)	(194,2)
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	616,3	1527,0
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	684,5	1701,7
у тому числі готова продукція	1103	684,5	1701,7
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	35,0	
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	24,3	
з бюджетом	1135		
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155		
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	24,7	123,4
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	643,4	
Усього за розділом II	1195	1411,9	1825,1
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1300	2028,2	3352,1

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	1,0	1,0
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	152,8	381,2
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	153,8	382,2
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			

Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610	58,0	
за товари, роботи, послуги	1615		
за розрахунками з бюджетом	1620	9,4	
за у тому числі з податку на прибуток	1621		
за розрахунками зі страхування	1625		
за розрахунками з оплати праці	1630	6,0	
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1801,0	2969,9
Усього за розділом III	1695	1874,4	2969,9
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	2028,2	„52,1

**2. Звіт про фінансові результати
За 2020 рік**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	6953,0	1526,9
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи(2000+2120+2240)	2280	6953,0	1526,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(4659,5)	(1339,7)
Інші операційні витрати	2180	(2065,1)	(3,9)
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050+2180+2270)	2285	(6724,6)	(1343,6)
Фінансовий результат до оподаткування	2290	228,4	183,3
Податок на прибуток	2300		
Чистий фінансовий результат	2350	228,4	183,3

Керівник

Іванов Володимир Борисович

Додаток 1

до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку
1 «Загальні вимоги до економічної звітності»

	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
		2020	01	01
Підприємство <u>ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ «ФАВОР»</u>	за ЄДРПОУ	38713642		
Територія <u>Київська</u>	за КОАТУУ	3224010100		
Організаційно-правова форма господарювання <u>Товариство з обмеженою відповідальністю</u>	за КОПФГ	240		
Вид економічної діяльності <u>Оптова торгівля твердим, рідким, газоподібним паливом і подібними продуктами.</u>	за КВЕД	46.71		
Середня кількість працівників <u>6</u>				
Адреса, телефон <u>Ювілейна, б. 19, оф. 2, м. Сквиря, Сквирський район, Київська область, 09000, Україна, 0675091047</u>				
Одиниця виміру: <u>тис. грн. з одним десятковим знаком</u>				
Складено (зробити позначку «v» у відповідній клітинці):				
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку				
за міжнародними стандартами економічної звітності				
		V		

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Незавершені капітальні інвестиції	1005		
Основні засоби:	1010	121,6	616,3
первісна вартість	1011	121,6	713,4
знос	1012		(97,1)
Довгострокові біологічні активи:	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030		
Інші необоротні активи	1090		
Усього за розділом I	1095	121,6	616,3
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	690,1	684,5
у тому числі готова продукція	1103	690,1	684,5
Поточні біологічні активи	1110		
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	58,4	35,0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130		
з бюджетом	1135	48,3	24,3
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	185,4	
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	3,9	24,7
Витрати майбутніх періодів	1170	285,9	643,4
Інші оборотні активи	1190		
Усього за розділом II	1195	1272,0	1411,9
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	1393,6	2028,2

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		1,0
Додатковий капітал	1410		
Резервний капітал	1415		
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	(30,5)	152,8
Неоплачений капітал	1425		
Усього за розділом I	1495	(30,5)	153,8
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	1595		

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість: за довгостроковими зобов'язаннями	1610		58,0
за товари, роботи, послуги	1615		
за розрахунками з бюджетом	1620	0,1	9,4
за у тому числі з податку на прибуток	1621		
за розрахунками зі страхування	1625	5,8	
за розрахунками з оплати праці	1630	3,8	6,0
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	1414,4	1801,0
Усього за розділом III	1695	1424,1	1874,4
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	1393,6	2028,2

**2. Звіт про фінансові результати
За 2019 рік**

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1526,9	51,9
Інші операційні доходи	2120		
Інші доходи	2240		
Разом доходи(2000+2120+2240)	2280	1526,9	51,9
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1339,7)	(82,4)
Інші операційні витрати	2180	(3,9)	
Інші витрати	2270		
Разом витрати (2050+2180+2270)	2285	(1343,6)	(82,4)
Фінансовий результат до оподаткування	2290	183,3	(30,5)
Податок на прибуток	2300		
Чистий фінансовий результат	2350	183,3	(30,5)

Керівник

Іванов Володимир Борисович